БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№134 (5026) Среда Июлиин 3 1946 он

Сэн 20 мүнгэн

Нүхэд колхознигууд! Убһэ сабшаха эгээл харюусалгатаа саг тулажа ерэбэ. Элбэг ехэ ба һайн шанартай тэжээлэй базын түлөө эрид тэмсэл ябуулая!

Үбһэ сабшалгын хүдэлмэридэ орохо саг тулажа ерээ

Нёдондо жэлдэ манай республиин олонхи колхозууд ехэл бага үбһэ хуряаһан байгаа. Тиимэһээ, үнгэрһэн хабарай хатуу сагта үбһэ тэжээлээр дутажа, малаа айхабтараар турааһан ба али бүхы талаараа хэсүү хүндэ байдалда, оройһониинь хүн бүхэндэ элихэн байна.

Иимэ байдалые энэ жэлдэ дахяад бии болгохо гээгүй һаа, үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ түгэс бэлэдхэлтэйгээр ба эртэнһээ орожо, унаһан малгайгаа абангүйгөөр ажаллажа, бүхы малнуудтаа дүүрэн хүрэхөөр байтагай, холо үлүү гарахаар—тиимэ ехэ үбһые сабшан абаха ябадал манай республикын бүхы колхозуудай ба совхозуудай урда сэхэ тудажа ерээ гээшэ.

Хэн малые үсхэбэрилхые хүсэнэб, тэрэ үбһэ ехээр сабшан абаха ёһотой, хэн малай тэжээлэй бата бэхи база байгуулхые хүсэнэб, тэрэ үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ бүхы байдаг хүсэеэ хандуулха уялгатай, парти ба правительствын зүгһөө манай республикын малажалые хүгжөөхэ талаар табиһан зорилгые хэн эрхимээр дүүргэхые хүсэнэб, тэрэ малдаа шэмэтэй ба һайн шанартай үбһэ, силос гэхэ мэтые элбэг ехээр бэлдэхэ үүргэтэй байна.

Энэ жэлдэ манай сабшалангай ургаса урда жэлэйхиһээ нилээдгүй һайн байна. Сабшалан мууса ургаа, үбһэн багаар абтахань гэһэн хойшоо буляалдаһан тиимэ хосорогдомол абари занда эрид хатуу сохилтые үбһэ хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдһөө эхилээд үгэхэнь шухала. Энэ гэһээр үбһэ сабшалгада орохо, ехэ ба һайн шанартай үбһэ абаха, силос элбэгээр дараха гэһэн зорилгонуудые мүнөө табиха ёһотойбди.

Гэбэшье үбһэ хуряалгада бэлэдхэлые үшөө дүүргээгүй аймагууд, колхозууд мүнөө хүртэр байжа байха юм. Сэлэнгын ба Хэжэнгын аймагуудай зарим нэгэн колхозууд үбһэ хуряалгын машинанууд ба зэр зэмсэгүүдые мүнөө хүртэр хүсэд заһабарилжа дүүргээгүй байна гэһэн сигналнууд бии. Үбһэ сабшалгада оролгые шамдуулхагүй, энэ хүдэлмэриие эхилхэ ябадалые али болохоор удааруулхые оролдохо нобшо нойрог байдалнууд нилээд олон һэһа зарим аймагуудта үзэгдэдэг байна.

Иимэ байдалые нэгэ хоног соошье тэсэжэ болохоор бэшэ гээшэ. Дутуу дунда зүйлнүүдээ ябуудындаа усадхажа, үбһэ сабшалгын хүдэлмэридэ яаралтайгаар орохо саг хүрэжэ ерэһэниинь бүгэдэндэ мэдээжэ байна. Үнгэрһэн июниин 15—17-до болоһон ВКП(б)-гэй Обкомой XXIII пленум болбол үбһэ хуряалгада саг соонь орожо, элбэг ехэ тэжээлэй базые байгуулха талаар манай республикын бүхы колхозууд, совхозууд, машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, малажалай ба газартаряалангай министерствонүүдэй урда тодорхой ба харюусалгатай зорилгонуудые табиһан байна.

Үбһэндэ оролго зарим нютагуудта эхилэнхэй. Июль һарын эхилһэнһээ хойшо үбһэндэ гаралга нилээдгүй эршэмтэйгээр захалба. Үбһэ сабшалгын хүдэлмэри Баргажанай, Гориин, Зэдын ба бусад аймагуудай зарим колхозуудаар ябажа байна. Июлиин 5-һаа эхилээд үбһэ хуряан абалга хаа-хаанагүй—республикын бүхы колхозуудта эхилхэнь. Зунай халюурма ургасын үедэ үбһэ ехээр абажа шадангүйгөөр байгаад, хабарай хатуу сагта бухал үбһэнэй түлөө бархнржа байдаг тиимэ эшүүритэй ябадал энэ жэлдэ ябашье гараха ёһогүй. Зунай сагта далайһан тээшэ үбһэн, хабарай сагта хагданшье олдохогүй гээшэ хүн бүхэнэй сэдьхэлдэ хатуугаар һанагдаха ёһотой.

Энэ жэлэй үбһэ хуряалга илангаяа гүн шухала удха шанартай байна. Агуухэ Советскэ эроной ардууд, тэрэнэй тоодо манай республикын ажалшад болбол шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэл болохо —1946 оной бүхы түсэбтэ хүдэлмэринүүдые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэжэ байна. Манай республикын колхозно таряашадай зорилго болбол үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие жэшээтэ һайнаар ябуулжа, социалистическэ малажалдаа тэжээлэй бата бэхи базые байгуулха уялгатай.

Үбһэ хуряалгые эмхитэй һайнаар түргэн саг соо ябуулхэ талаар партиин айкомууд ба аймгүйсэдкомууд хадаа урда урдахи жэлэйхиһээ эршэтэйгээр ажаллажа, эмхидхэлэй ба ойлгууламжын хүдэлмэринүүдые айхабтар һайнаар ябуулха ёһотой. Партийна эхин организацинууд ба колхозуудай правленинүүд болбол үбһэ сабшалгые, силос даралгые зүбөөр эмхидхэжэ, бүхы малнуудтаа дүүрэн хүрэхэ тэжээлые бэлдэхэ уялгатай. Малай тэжээл бэлдэлгэдэ хайша хэрэгээр хандагшадта хатуу хэмжээ абахань шухала.

Үбһэ хуряалгые үргэн фронтоор ябуулха саг тулажа ерээ. Энэ хүдэлмэри дээрэ ажаллажа байгаа бүхы колхознигуудай дунда социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй. Үбһэ сабшаха, тармаха, һүрилхэ ба силос дараха талаар нормоёо дүүргэдэггүй нэгэшье хүн байха ёһогүй. Үбһэ хуряалга дээрэ үндэр бүтээсые харуулха гээшэ социалистическэ малажалай түлөө тэмсэгшэдэй арюун уялгань болоно. Элбэг ехэ ба һайн шанартай тэжээлэй базын түлөө эрид тэмсэл ябуулая!

ВКП(б)-гэй айкомуудай пленумүүд

КЯХТА. Июниин 23—24-эй үдэрнүүдтэ ВКП(б)-гэй Кяхтын айкомой ээлжээтэ X пленум болобо. Энэ пленум дээрэ хамта 50 хүнүүд хабаадалсаба. Мүн ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой секретарь нүхэр Б. Л. Лобсанов байлсаба.

Пленум иимэ асуудалнуудые хүбшэн хэлсэбэ.

1. Хабарай тарилгын дүнгүүд ба хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые үнгэргэхэ болон таряа тушаалгада бэлэдхэхэ зорилгонууд тухай асуудалаар аймагай соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Миронов элидхэл хэбэ.

2. 1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай Хуулитай зохилдуулан хэгдэхэ олониитын-политическэ хүдэлмэриин дутуу дунданууд ба тэрэниие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай асуудалаар ВКП(б)-гэй айкомэй секретарь нүхэр Б. Шагдыров элидхэл хэлэбэ.

Эдэ хэлсэгдэһэн асуудалнууд тушаа хамта 20 хүнүүд үгэ хэлэжэ, түүлдэнь зохихо шиидхэбэринүүд батлаһан байна. Партийна актив хамта 116 хүнүүд хабаадалсаба.

Пленум дээрэ ВКП(б)-гэй обкомой ээлжээтэ XXIII пленумэй дүн тухай асуудалаар ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Башкуев элидхэл хэбэ.

Пленумдэ хабаадагшад энэ асуудалаар дэлгэрэнгы шиидхэбэри батлан абаа.

* * *

ЯРУУНА. Июниин 24—25-ай үдэрнүүдтэ ВКП(б)-гэй обкомой XXIII пленумэй дүн тухай асуудалаар ВКП(б)-гэй Яруунын айкомой VI пленум боложо үнгэрбэ. Энэ пленумдэ 54 коммунистнууд ба тэрэнэй тоодо 17 пленумэй членүүд хабаадалсаһан байна.

Пленум дээрэ хабарай тарилгын дүнгүүд ба энэ жэлэй хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые үнгэргэхэ болон табанжэлэй түсэб тухай хуулитай дашарамдуулан хэгдэхэ агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриин дутагдалнуудые усадхаха тушаа асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Энэ асуудал тушаа хамта 20 хүнүүд үгэ хэлэбэ. Пленум болбол хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэринүүдые түргэнөөр ба шанартайгаар дүүргэхэ тушаа хэмжээ-ябуулганuудые хараалхатаяа хамта агитационно хүдэлмэриие һайжаруулха гэһэн шиидхэбэри батлан абаа.

* * *

КЫРЕН. Һаяхан ВКП(б)-гэй Түнхэнэй айкомой VI пленум боложо, энэ пленумдэ партийна эхин организацинуудай секретарьнууд ба

Михаил Иванович Калининай дурасхаалые мүнхэжүүлхэ тухай

Михаил Иванович Калининай дурасхаалые мүнхэжүүлхын түлөө СССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй тогтоохонь хадаа:

1. Москвада, Ленинградта ба Калининда М. И. Калининай памятник бодхоохо.

2. Шэнээр нэрлэхэ гэбэл:

А). Кенигсберг городые Калининград гэжэ ба Кенигсбергскэ областиие Калининградска область гэжэ;

Б). Ленинград городой Красногвардейскэ районие Калининска район гэжэ;

В). Московско областиин Краснопахорска районие Калининска район гэжэ;

Г). Таллиин городой Коплиска районие Калининска район гэжэ;

3. М. И. Калининай нэрые олгохо:

Сулэлгын жэлнүүдтэ Михаил Иванович Калининай хүдэлмэрилжэ байһан Таллинска паровозо-заһабарилгын заводые хойшодоо М. И. Калининай нэрэмжэтэ Таллинска паровозо-заһабарилгын завод гэжэ нэрлэхэ;

Рубцовск городтохи Алтайска тракторна заводые хойшодоо М. И. Калининай нэрэмжэтэ Алтайска тракторна завод гэжэ нэрлэхэ;

Московско областиин Подольск городтохи механическа заводые хойшодоо М. И. Калининай нэрэмжэтэ Подольско механическа завод гэжэ нэрлэхэ.

4. М. И. Калининай нэрые олгохо:

Дээдэ сэрэгэй-педагогическа институдые хойшодоо М. И. Калининай нэрэмжэтэ дээдэ сэрэгэй-педагогическа институт гэжэ нэрлэхэ;

Улаан тугта Суворовой орденто Таманска хоёрдохи гвардейскэ дивизиие хойшодоо М. И. Калининай нэрэмжэтэ Улаан тугта Суворовой орденто Таманска хоёрдохи гвардейскэ дивизи гэжэ нэрлэхэ.

5. 1947—1948 онуудта хэблэхэ гэбэл:

а). М. И. Калининай зохёолнуудые;

б). М. И. Калининай биографиие;

в). М. И Калининай ажабайдал ба ажал-ябуулгые харуулһан уран һайханай альбом.

М. И. Калининай зохеолнуудай материалнуудые бэлэдхэхэ ба хэблэхэ ябадалые Маркс—Энгельс-Ленинэй институдта даалгаха.

6. Москва городой урданай Воздвиженка үйлсые Калининай үйлсэ гэжэ нэрлэхэ.

7. Студентнүүд-отличнигуудта зорюулжа, байһан стипендинүүдтэ нэмэлтэ болгон М. И. Калининай нэрэмжэтэ түс бүри 500 түхэригэй 40 стипендинүүдые байгуулха:

а). Ломоносовой нэрэмжэтэ гүрэнэй Московско университедтэ 10 степенди;

б). М. И. Калининай нэрэмжэтэ Калининска гүрэнэй педагогическа институдта 5 стипенди;

в). Тимирязовай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын академидэ 15 стипенди;

г). Ленинэй нэрэмжэтэ Тбилисскэ түмэр замай транспортын инженернүүдэй институдта 4 стипенди;

д). Таллинска политехническэ институдта 3 стипенди;

е). Гүрэнэй Казахска университедтэ 3 стипенди.

7. Нүхэр Калининай ажабайдал ба ажал-ябуулгые харуулһан М. И. Калининай музейе Москва городто байгуулха.

8. М. И Калининай ажабайдал ба ажал-ябуулгатай холбоотой нютагуудтахи гэр байрануудта мемориальна доскануудые байгуулхые Московско ба Ленинградска городской соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд, Московско ба Калининска областной соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд ба Грузинска, Эстонско ССР-нүүдэй Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгаха.

Сабшалангаа уһалжа, үбһэ тэжээл элбэгээр абая

Шэмэтэй һайхан үбһэ ногооной үндэр ургаса хуряажа абаха ябадал социалистическэ малажалые улам саашань хүгжөөхэ хэрэгтэ онсо удхашанартай байна. Тиимэ лээрэһээ сабшалангые һайнаар уһалха ябадал бүгэдэ ниитын зорилго болоно. Түрүүшын уһалалгын хүдэлмэриие Түнхэнэй, Бичурын, Мухаршэбэрэй, Закаменай аймагуудай колхозууд муу бэшээр үнгэргэһөн байха юм.

Мухаршэбэрэй аймагай Сагаан Шулуутайн сомоной Ленинэй, Мухаршэбэрэй сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозууд түрүүшын уһалалгые һайн шанартайгаар үнгэргөөд, мүнөө эдэ колхозууд ногооной ургажа байха үедэхи уһалалгые үргэлжэлүүлһээр.

Тиигэбэшье, республикын зарим аймагууд сабшалан уһалха шухала хэмжээ ябуулгые хэрэгсээнгүй, өөрөө бүтэхэ ябадалда найдажархиһан байха юм. Жэшээлхэдэ, Кударын, Прибайкальска, Курумканай колхозууд сабшалангай нэгэдэхи уһалалгын түсэбые дүүргээгүй байһан мүртөө хоёрдохи уһалалгые мэнэ болтор эхилээдүй байба.

Мүн Заиграйн аймагай зарим колхозууд сабшалангай уһалууриинь хойшонь татажа байха юм. Жэшээлхэдэ, Дээдэ Илькын сомоной Ворошиловай, Доодо-Илькын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд мүнөө болтор хоёрдохи уһалалгада ороогүй байһаар.

Сабшалангай газарые һайнаар уһалангүй үбһэнэй үндэр ургаса абажа шадахагүй байнабди. Үбһэ хуряалгын эхилгэр үсөөн хоног үлөө. Энэ болзор соо бүхы хүсэеэ сабшалангые уһалха хүдэлмэридэ элсүүлхэ хэрэгтэй. Сабшалан уһалдаг шадабари мэргэжэлтэй эрхим луговодууд элон. Имагтал тэдэнэрһээ жэшээ абажа, уһалалгые эмхигэйгээр үнгэргэхэ шухала. Уһалууриин һубаг канавануудые түхэреэн сүүдхэ соо хэрэглэн, сабшалангые хоёр-гурба дахин уһалха хэрэгтэй.

Колхозуудай участогуудай ба аймагай мелиораторнууд ба бүхы хүдөө ажалай специалистнар, аймагай газартаряалангай, колхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ жэлдэ үндэр дээдэ шанартай үбһэ хуряажа тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө шангаар тэмсэхэ байна.

Н. МУНКОЕВ.

Юу хүлеэнэ гээшэб?

Бага-Кулейн машинно-тракторна станци ургаса хуряалгада саг соонь бэлэдхэхэ тушаа ямаршье хэмжээ абаагүй байһаар. Юуб гэхэдэ, энэ МТС-тэ бии байгаа 44 комбайнын оройдоо 5-нь заһабарилагдаһан байха юм. Тиихэн мүртөө эдэ комбайнуудынь шанар муутайгаар бэлэдхэгдэһэн байба.

Комбайн заһабарилгые июниин 20-до дүүргэхэ гэһэн правительствын болзорые үнгэргэтэрөө энэ гэхэ урагшаа ябаагүй байһан болобошье, тус МТС-эй дирекци ба партийна организаци мүнөө хүртэр эрид хэмжээнүүдые хараалангүй миил һууһаар. Ушарынь хадаа заһабарилагшадта үгтэһэн үдэрэйнь даалгабариие дүүргүүлхэ тухай МТС-эй дирекцишье, партийна организацишье оролдодоггүй байха юм. Тиимэдэ, комбайн заһабарилжа байһан хэдэн олон хүдэлмэрилэгшэдынь үйлэдбэриин нормые дүүргэдэггүй байна. Мүн заһабарилагшадай жаяг заршам һулаар табигданхай байха юм. Теэд, МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд энээниие шье хараадаа абадаггүй байна.

Тэрэшэлэн заһабарилагшадай дунда социалистическэ мүрысөөн бодотоор эмхидхэгдээдүй байха юм. Эдэ бүхы халаа комбайнын заһабарилгада һаад ушаруулжа байна.

Комбайн заһабарилгые итэрээ унжагайруулжа байһан Бага-Кулейн МТС-эй дирекци мүнөө хүртэр юу хүлеэжэ һууна гээшэб?

Н. КОДУНСКАЯ.

Шэнэ сталинска табанжэлэй барилганууд дээгүүр. Грузинскэ ССР-тэ автомобильна завод барижа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Электрическэ түхеэрэлгэнүүдые суглуулха талаар мастернууд Борис Горделадзе (зүүн гарһаа) ба Михаил Кавтарадзе гэгшэд станогуудай, моторнуудые шалгажа байна.

П. Лупенкын фото. (ТАСС-эй фото хронико)

Хахад миллион километр

ЧЕЛЯБИНСК. июниин 17. (ТАСС) 1939 оной октябриин 16-да Челябинска депогой ахалагша машинист Петр Александрович Агафонов гэгшэ „ФД“ маркын шэнэ паровозые тушаажа абахадаа, заводой заһабарилгүйгөөр өөрынгөө паровозые хахад миллион километр ябуулха уялга абаһан байгаа. Нүхэр Агафонов үгэдөө хүрөө. Агафоновой паровоз хадаа заводой заһабарилгада оронгүйгөөр 6 жэл 7 һара соо ашаглагдаһан байна. Энэ болзор соо Агафонов болбол өөрынгөө нүхэр Титовтой хамта эгсэ 500 мянган километр ябаһан байба. Гансахан лэ заһабарилга дээрэ ба материалнууд дээрэ нүхэр Агафонов 500 мянган түхэриг алмаһан байна.

Агафонов өөрөө паровоз дээрэ 6 жэл соо хүдэлмэрилхэ зуураа нүхэргүйгөөр 785 хүндэ поезднуудые жолоодон ябажа, нормоһоон үлүү 509 мянган тонно ашаа зөөжэ, 22 мянган тонно нүүрһэ алмаба.

АГИТАЦИОННО ХҮДЭЛМЭРИИЕ ҮЙЛЭДБЭРИИН БҮТЭЭСЭНҮҮДТЭЙ ХОЛБОЛДУУЛНА

Табанжэлэй түсэб тухай хуулиие гүнзэгыгөөр ойлгуулха хүдэлмэри Улан-Удын мяханай-консервнэ комбинадай коллективэй дунда һайнаар ябуулагдана. Эндэ 8 кружогууд хүдэлмэрилжэ, тэрээндэ 270 хүн хабаадана. Эдэ кружогуудай хүдэлмэриие эндэхи агитколлективүүд эрхилжэ байха юм. 43 агитаторнуудай 15-ниинь һунгуулиин участок дээрэ хүдэлмэрилһэн, өөһэдынгөө агитационно хүдэлмэридэ мэргэжэлтэй боложо, энэ хүдэлмэриие саашань бэхижүүлэн үргэлжэлүүлһээр.

Хуулиин гараһанһаа хойшо 28 элидхэл ба лекцинүүд үнгэргэгдэһэн байха юм. Баһа агитаторнууд энээгээр 130 хөөрэлдөөнүүдые хэһэн байна.

Агитаторнууд өөһэдөө үйлэдбэри дээрэ эрхим жэшээнүүдые харуулна. Жэшээлхэдэ, агитатор нүхэр Х. Турошева гэгшэ банка хэдэг цехтэ станочнигоор хүдэлмэрилдэг. Тиихэ зуураа 2 станок дээрэ хүдэлмэрилөөд, үйлэдбэриингөө даалгабариие 400 процент хүртэр дүүргэнэ. Мүн агитатор нүхэр П. Волькин болбол 150—200 процент гүйсэдхэжэ бусадта үльгэр жэшээ харуулна.

Эндэхи агитаторнууд агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие ябуулхадаа үйлэдбэриин бүтээсэтэй холболдуулна. Түрүү стахановецуудай түйлаһан амжалтануудые дайшалхы хуудаһан ба ханын газетэнүүдтэ бэшэдэг, эдэнэрэй дүй дүршэлые бусадай шадабари болгохын түлөө хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг байха юм.

Социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон цехүүд ба стахановецууд абаһан уялгануудаа хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө шармайн оролдонод. Механическа цехын түмэршэ дархан нүхэр Н. А. Малков хододоо 5—6 нормо үгэнэ. Банка хэгшэ Е. Пиванова 210—230 процент, Д. Ж. Номтоева 180—190 процент хүртэр үйлэдбэрингөө даалгабариие дүүргэжэ, абаһан уялгануудаа арюунаар дүүргэнэд.

Хүндэлэлэй доскада гаргагдаһан энэ коллектив түйлаһан амжалтаяа алдангүй, абаһан уялгануудаа гүйсэдхэхэнь лабтай.

Шэнэ ном гарахань

Бурят-Монголой гүрэнэй хэблэл болбол РСФСР-эй Верховно Соведэй VII сесси дээрэ РСФСР-эй Госпланай түрүүлэгшэ нүхэр Д. Д. Дегтярь гэгшын хэһэн „1946—1950 онуудта РСФСР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай“ элидхэлые ород ба бурят хэлэн дээрэ ном болгожо, хамта 8 000 тиражтайгаар хэблэн гаргахань.

Харгы заһабарилха хүдэлмэринүүдэй һара

Сэлэнгын аймагай ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдком болбол 1946 оной харгы заһабарилгын хүдэлмэриин түсэбые гүйсэдхэхын түлөө эрхимээр хүдэлмэрилһэн колхозой бригада ба тусхай нюурнуудые шагнаха 2000 түхэригэй нэгэ шан, 1000 түхэригэй хоер ба 500 түхэригэй зургаан шан баталба.

УРЬҺАЛАМЖЫНГАА МҮНГЭ ХҮСЭД ТҮЛЭБЭ

Байкало-Кударын аймагай Шэргинскэ сомоной „Красный пахарь“ гэжэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Прутов) 13475 түхэригтэ гүрэнэй урьһаламжа захиһан юм. Тиигээд июниин 3-ай мэдээгээр энэ мүнгэеэ хүсэд түлэжэ дүүргэһэн байна.

Кондитерска база

Кондитерска зүйлнүүдээр республикын худалдаа-наймаанай албан газарнуудые хангаха Росглавкондитерай республиканска база нээгдэбэ. Энэ база хадаа печени, пряник, булка, конфеткэ, макорон болон бусад зүйлнүүдээр ажалшадые хангаха байна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ДУТУУ ДУНДАЯА ДАРЫ УСАДХАХА

(Бичурын аймагай партийна активай суглаанhаа)

Һаяхан Бичурын аймагай партийна активай суглаан боложо, тэрээн дээрэ „табанжэлэй түсэб тухай хуулитай дашарамдуулан хэгдэхэ олониитын-политическэ хүдэлмэриин дутагдалнууд ба тэрэниие hайжаруулха хэмжээнүүд тухай“ асуудал зүбшэн хэлсэhэн байна.

ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Фомин табанжэлэй түсэб тухай хуулиие арад зондо нэбтэрүүлэн ойлгуулха хүдэлмэриин ябаса тухай хэлэхэ зуураа, партийна организацинуудай үмэнэ саашанхи зорилгонуудые табиhан байха юм.

—Мүнөө пропагандистнууд болон агитаторнууд болбол аймагайнгаа ажалшадта энэ хуулиие ойлгуулха талаар агитационно-ниитын хүдэлмэриие урда урдынхиhаа улам эршэмтэйгээр ябуулжа байна.

Илангаяа, аймагай партийна, советскэ болон комсомольско организацинуудай хүтэлбэрилхы кадрнууд энэ хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр хабаадалсана. Жэшээлхэдэ, ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Москалев, айкомой кадрнуудые эрхилхэ секретарь нүхэр Намсараев, газартаряалангай таhагые даагша нүхэр Юмсунов ба бусад аймагай колхозуудаар, аймцентрын ажалшадай дунда табанжэлэй түсэб тухай хуулияар 80 элидхэлнүүдые ба 18 лекцинүүдые хэhэн байна. Мүн тэрэшэлэн ВКП(б)-гэй айкомой пропагандистнууд ба лекторнууд хэдэн арбаад элидхэлнүүдые ба хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ, ажалшадые табанжэлэй түсэб тухай хуулитай танилсуулба гэхэ зуура, зарим партийна, советскэ болон комсомольско организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд арад зоной урда лекци үсөөн хэдэг байна. Жэшээлхэдэ, аймагай прокурор нүхэр Кутяков, нарсудья нүхэр Перевушкина гэгшэд элидхэл ба лекци хэхэhээ оайтагай, өөhэдөөшье энэ түсэб тухай хуулиие hайн мэдэхэгүй,—гэжэ элидхэлшэ шүүмжэлhэн байна.

Һүүлээрынь табанжэлэй түсэб тухай хуулитай дашарамдуулан ябуулагдаха агитационно ойлгууламжын хүдэлмэриин дутуу дундануудые дары усадхажа, энэ хүдэлмэриие үндэр дээдэ хэмжээндэ табиха ба энэ хуулияар аймагай хүтэлбэрилхы кадрнууд лекци ба элидхэлнүүдые саг үргэлжэ үнгэргэхэ гэжэ уялгалhан шиидхэбэри баталан абаба.

Эбтэй агитколлективэй эрхим ажал

СССР-эй арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай хуулитай танилсаха ябадал Бурмонкоопсоюзай партийна эхин организацида муу бэшээр табигданхай.

Табанжэлэй түсэб тухай хуулиие арад зондо ойлгуулха ябадал хадаа тон харюусалгатай ба хүндэтэй уялга мүн. Тиимэhээ энэ хүдэлмэридэ эрхим агитаторнууд элсүүлэгдэhэн байха юм. Эндэ 24 хүнhөө бүридэhэн агитколлектив бии. Тэрэниие нүхэр И. Шодонов хүтэлбэрилнэ.

—Манай агитаторнууд имагта коммунистнууд ба комсомолецуудаа томилогдонхой. Эдэнэрэй элонхинь түрүүшынгээ жэлдэ агитатораар хүдэлмэрилнэ бэшэ, харин олон жэлэй туршада хүдэлмэрилжэ, арад зоной дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхадаа ехэхэн дүй дүршэлтэй болоhон хүнүүд юм.

Жэшээлхэдэ, эрхим агитатор нүхэр Тарасов болбол олониитын хүдэлмэридэ үнинэй хабаадалсаhан, арад зоной дунда хүндэтэй агитатор байха юм. Нүхэр Тарасов өөрынгөө даалгабарита участогта табанжэлэй түсэб тухай хуулияар хөөрэлдөөнүүдые саг үргэлжэ үнгэргэжэ, энэ хуулитай танилсуулаа. Түсэб соо хараалагдаhан гол зорилгонуудаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэдөө ойлгостойгоор хөөрэжэ, асуудалнуудта эли тодо ба дэлгэрэнгы харюунуудые үгэжэ шадана.

Һаяхан нүхэр Тарасов карточна системые болюулха ба үргэн хэрэглэлэй эд бараанай элбэгжэхэ тушаа гэрэй эзэн эхэнэрнүүдтэй хөөрэлдөө эмхидхэжэ, тэдэнэрые ехээр hонирхуулба,—гэжэ нүхэр Шодонов хөөрэнэ.

Тарасовта адли түрүү агитаторнууд энэ коллектив соо яhала олон бии. Агитаторнууд нүхэд Дугаров, Щебляков, Вахутин, Холомашкин, Лев гэгшэд агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр хабаадалсана.

Партийна эхин организациин секретарь нүхэр Борисов ба агитколлективые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Шодонов гэгшэд агитаторнуудта халуун туhаламжа ходо доо үзүүлнэ. Агитаторнуудай участогта гарахада, тэдэнэртэй богонихон саг соо семинар ба зүблөө үнгэргэнэ.

Энэ семинар ба зүблөөнүүдтэ бүхы агитаторнууд хабаадалсажа, түсэб тухай хуулиин гол зорилгонуудтай бүлэг бүлэгөөрынь танилсаха, агитаторнуудай шухала зорилгонууд, түрүү агитаторнуудай баян дүй дүршэлтэй танилсаха гэhэн асуудалнуудые хэлсэдэг байха юм.

Б. ДАНСОРУНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 2-дохи гүрэнэй часовой заводой (Москва) контрольно-шалгалтын станциин стахановецууд: (зүүн гарhаа) контролер К. Ф. Леонова ба контрольно мастер Е. И. Панцева гэгшэд будильнигууд ба столой часынуудай ябасые шалгажа байна.

Б. Пушкинай фото (ТАСС-эй фотохронико).

Бурят-Монголой эрдэмтэдэй научна ажал

Бурят-Монголой научна хүдэлмэрилэгшэд ба эрдэмтэд бурят-монгол арадай үльгэр, түүхэ, хэлэ, литературын талаар ехэхэн ажал ябуулжа байна.

Нүхэд А. В. Гуревич ба Л. Е. Элиасов гэгшэд „Байгалай шадарай хуушанай фольклор“ гэжэ номой 2-дохи томые зохёожо байхаhаа гадна, нүхэр Элиасов болбол „Байгалай үмэнэхи онтохонууд“ гэhэн ном бэшэжэ байна. А. И. Шадаев бурят-монгол арадай үльгэрнүүдэй сборнигые гаргаха хүдэлмэри эхилбэ.

Гадна „Гэсэрэй“ текстые нягадхан зохёохо талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдана. Энээндэ республикын бүхы научна хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаха байна. Һаяар „Гэсэр“ тухай үльгэршэдэй слет үнгэргэхөөр хараалагдана Гэсэрые хэблэн гаргаха хүдэлмэридэ ороной ехэхэн эрдэмтэд—академик Козин, филологическа наукануудай кандидат профессор Азадовский гэгшэд хабаадалсаха юм.

К. М. Черемисов болбол 100000 үгэтэй бурят-ород хэлэнэй словарь, Т. А. Бертагаев монгол хэлэнэй лексикон ба монгол хэлэнэй мэдүүлэлэй синтаксис зохёохо хүдэлмэриие ябуулжа байна.

Нүхэд Г. Н. Румянцев ба Ф. А. Кудрявцев гэгшэд Бурят-Монголой документнүүдэй сборник зохёожо байна. Мүн нүхэд Хаптаев, Кудрявцев, Румянцев, Залкинд, Цыбиков ба Арамбовский гэгшэд Бурят-Монголой түүхэ зохёохо хүдэлмэриие эрхилэн ябуулжа байнад.

Театр бүгэдөөр hайшаагдаба

Ленинэй ордено гүрэнэй хүгжэмэгэ-драмын Бурят-Монгол театрын зүлэг артистнууд июниин 9-hөө Хориин аймагай соц-культурын байшанда наада табижа эхилhэн байгаа.

„Тайшаагай ташуур“ гэжэ Хоца Намсараевай зохёолоор эхилээд, саашань Островскиин „Зэлинта аадар“ ба Н. Балданогой „Байгалай загаhашад“ гэжэ зүжэг наадануудые үргэлжэлүүлэн табяа. Хэдэн үдэрэй туршада хоёр мянга шахуу хүн эдэ наадануудые хараhан байна. Июниин 20—21 хүртэр Хориин хорёод колхозой колхознигууд ээлжээ ээлжээгээр бултадаа шахуу аймагай центр ерэжэ тэдэниие хараhан байна.

„Тайшаагай ташуур“ гэжэ наадые суглараашад ехэ hонирхон хараhан байна. Илангаяа үбгэд хүгшэд бэрэшье ехээр hонирхожо, өөhэд хоорондоо hанаа бодолоо андалдан, тэрэ сагай байдалые шүүмжэлэн хэлсэдэг байха юм. Үдэр соогоо хэды дахин колхозуудhаа телефоноор Хориин аймагай центрые дуудажа, „Тайшаагай ташуур“ хэзээ гарахаб гэжэ асуудаг байгаа.

„Зэли т. аадар“ гэжэ пьесэ наадахада сцена дээрээ хэрэглэгдэхэ элдэб зүйлэй шэмэглэн хэрэгсэлээрээ дутуу ба эндэхи сценын баггасын тон бага байбашье, мүн лэ ехэ hонирхолтойгоор харагдана.

„Байгалай загаhашад“ гэжэ наадан Эхэ ороноо хамгаалжа байhан үеын байдалые үнэнөөр харуулhан байна гэжэ тэрээниие хараашад хэлсэнэд.

Артистнарай наадые ехэ hонирхон харахаhаа гадна нютагай зон ехэ хүндэтэйгөөр тэдэниие үгтана.

Ч. ГЕНИНОВ.

ТАБАНЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ҮХИБҮҮДТЭ ЮУ ҮГЭХЭБ

1946 оной март hарада манай ороной дээдэ орган—СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи Сесси боложо, энэ сесси дээрэ 1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай Хуули баталагдаhан юм.

Энэ Хуули соо үхибүүдэй эрдэм болбосоролые дээшэлүүлхэ, сэнгэлиг хүхюун байдалые hайжаруулха болон үхибүүдэй элүүр мэндые бэхижүүлхэ ба зүбөөр хүмүүжүүлхэ ябадалнууд хараалагдаhан байна.

Шэнэ табанжэлэй hүүлшын жэл болохо 1950 ондо эхин, долоонжэлэй болон дунда hургуулинуудай тоо 193 мянга болгогдожо, энэ hургуулинуудта хамта дээрээ 31 миллион 800 мянган хүн hурадаг болохо байна. Иигэжэ город ба хүдөө тосхонуудта 7 наhанhаа эхилжэ бүгэдэниитын уялгата hуралсал хангагдаха байна.

Үхибүүдэй сэсэрлигүүдтэ байгшадай тоо 1950 ондо 2 миллион 260 мянга хүргэгдэжэ, дайнай урда байhан тооhоо хоёр дахин олошоруулагдаха юм.

Үхибүүдэй яслинуудай саг үргэлжын hууринуудай тооо 1 миллион 251 мянга хүргэхэ ба үхибүүдэй больницанууд болон hүнэй кухинуул нилээд олошорхо байна.

Дайн сэрэгhээ боложо hандаралда ороhон районуудай бүхы hургуулинууд, музейнүүд, театрнууд, кино ба библиотекэнүүд гүйсэд hэргээгдэн болхоогдохо байна.

Киногой тоо 1940 ондо 28 мянга байhанаа, 1950 ондо 46 мянга 700 боложо, үхибүүдэй кино хараха ябадал нилээд ехэдэхэ байна.

Табанжэлэй түсэбэй ёhоор манай фабриканууд эд бүд элбэг дэлбэгээр бүтээхэ ба бэлэн хубсаhа хунар ехээр гаргаха байна.

Оёдолой фабриканууд болбол шэнэ табанжэл соо гансахан ехэ хүнүүдэй хубсаhа хунар оёхо бэшэ, мүн үхибүүдэй пальто, костюм, платье олоор оёжо гаргаха байна.

Мүнөө жэлдэ үхибүүдэй 1 миллион 100 мянган пальто ба 830 мянган костюм гаргагдаха юм. Тиихэдэ 1950 ондо фабриканууд болбол үхибүүдэй 3 миллион 850 мянган пальто ба 5,5 миллион костюм гаргадаг болохо.

Мүнөө жэл соо басагадай 2 миллион платье оёхо ба 1950 ондо энээнhээ хоёр дахин шахуу олые оёдог болохо байна.

1950 ондо Эхэ ороноймнай фабриканууд үхибүүдэй 6,5 миллион үмдэ оёжо гаргадаг болохо юм.

Мүнөө жэл соо трикотажна фабриканууд үхибүүдэй 4 миллион жакет, джемпер ба кофтонуудые гаргаха ба 1950 ондо энээнhээ 3 дахин олые гаргадаг болохо.

1950 ондо үхибүүдэй 32 миллион дотор хубсаhан гаргагдажа болоно.

Гуталай фабриканууд болбол 1946 он соо үхибүүдэй 19 миллион пар ботинка бүтээн гаргаха ба 1950 ондо—58 миллион пар гаргадаг болохо байна.

Энэ табанжэл соо үхибүүдтэ тон олон оймhо нэхэжэ гаргадаг болохо гэбэл: мүнөө жэл соо 32 миллион пар оймhо гаргаха ба 1950 ондо—150 миллион пар оймhо нэхэжэ гаргадаг болохо байна.

Иимэ олон тоогой хубсаhа хунар бүтээн гаргахын тула шэнэ шэнэ фабрикануудые барихаар табанжэлэй түсэб хараална. Новосибирск, Астрахань городуудта, манай Зүүн Сибирь ба бэшэ бусад газарнуудаар бүд нэхэхэ шэнэ комбинадууд баригдаха байна. Петрозаводско, Мукачев, Биробиджан ба Кишинёвто гуталай шэнэ фабриканууд баригдаха ба Челябинск, Свердловск городуудта оймhоной фабриканууд баригдаха юм.

Шэнэ табанжэлэй түсэб болбол манай агууехэ багша, нүхэр Сталинай үүсхэлээр зохёогдоhон ба энэ түсэб соо үхибүүдэй жаргалта байдалые hайжаруулха ба тэдэниие эрдэм түгэс болбосоронгы хүнүүд болгохын түлөө халуун анхарал табижа байhан багша Сталинай абын оролдолго тайбан харагдана.

Ц. ЦЫБИКОВ.

Габьята ажалай түлөө

Июниин 23-да Сухын МТС-эй эрхим трактористнууд ба комбайнернуудта „1941—45 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда хэhэн габьята ажалай түлөө“ гэhэн медальнуудые Сэлэнгын аймагай финансово таhагые даагша нүхэр Чимитов СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэhөө аймгүйсэдкомой даалгабаряар барюулба.

Суурхаhан хонишон

Закаменай аймагай «Улаан Далахай» колхоздо үнихэнэй суурхажа, ажалай эрхим дүршэлтэй болоhон хонишод бии юм. Эдэнэрэй нэрэ обогынь нүхэд Х. Шойдурова Д. Гомбоева гэгшэд болоно. Дээрэхи нүхэд хониной-товарна фермэ дээрэ 1939 онhоо хойшо хүдэлмэрилдэг юм. Эдэнэр өөhэдынгөө харюусалгатай даалгабариие хэзээшье мартангүй эсэшэ-сусашагүйгөөр хүдэлмэрилдэг байна.

Энэ жэлэй түл абалгые хоролтогүйгөөр үнгэргөөд хурьгадаа тобир тарганууадаар тэнжээжэ байха юм. Эдэнэр зоотехническэ заабариие зүбөөр бэелүүлдэг болонхой.

Фермын бүхы хүдэлмэрилэгшэд хонишодой республиканска социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод нэрэ түрын түлөө хамаг хүсэеэ хандуулжа байха юм.

Б. ШОЕНОВ.

ҺУРГУУЛИНУУДЫЕ БАРИХА ТАЛААР ШЭНЭ ТАБАНЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ

Үхибүүдые найма наhанhаа эхилжэ эхин hургуулида hургаха бүгэдэниитын hуралсал манай орондо нэгэдэхи табанжэлэй жэлнүүдтэ эмхидхэгдэhэн байгаа. Хоёрдохи табанжэл хадаа городуудта долоон жэлэй hуралсалые амжалтатайгаар эмхидхэлгээр суурхаа. Гурбадахи табанжэлэй үедэ долоон жэлэй hуралсал мүн хүдөө газарнуудташье дэлгэрhэн байха юм. 1940 ондо Союз дотор 190 мянгаhаа үлүү эхин, долоон жэлэй ба дунда hургуулинууд байhан байгаа.

Мүнөө дайнай илалтаар дүүрээд, амгалан сагай зохёон байгуулха ажал хүдэлмэридэ советскэ арадай ороод байхада, манай Эхэ ороной үмэнэ арадай hуралсалые саашаданъ хүгжөөхэ талаар шэнэ ба тон ехэ зорилго тудаад байна гээшэ. Шэнэ табанжэлэй түсэбөөр hурагшадай тооe нилээд ехэ болгохоор хараалагдана. Үхибүүд найман наhанhаа бэшэ, харин долоо наhанhаа hуража эхилхэ юм. Тиихэ зуура эхин, дүрбэнжэлэй hуралсал хадаа арга бэшэ бүгэдэниитын ба газар бүриин байха болоно.

Долоонжэлэй ба дунда hургуули абаха ябадал онсо ехээр ургаха байна. 5—7-дохи классуудта hурагшадай тоо табанжэлэй эсэс болтор 1945 онтой жэшээлбэл 2,6 дахин ехэ болохо. Энэ хадаа долоонжэлэй hуралсалда бүгэдэниитые хабаадуулга болохо байна гээшэ. Долоонжэлэй hургуулиин тоо хадаа ехэнхидээ хүдөө нютагуудтахи үхибүүдэй тоо олошоруулгаар ургаха байна. 8—10-дахи классуудта hурагшадай тоо 1945 онтой жэшээлбэл табанжэлэй эсэс болтор 3,2 дахин ехэ болохо ба дайнай урдахи хэмжээhээ 33 процентээр үлүү болохо юм. Эхин, долоонжэлэй ба дунда hургуулинуудай хамта тоо 1950 ондо 193 мянга болохо байна.

Долоонжэлэй ба дунда hургуулиие үргэнөөр эмхидхэлгэ хадаа хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно таряашадай ниитэ hургуули ба культурые дээшэлүүлжэ, дээдэ hургуулинуудта орохо hайн бэлэдхэлтэй залуушуулые олоор гаргаха байна.

Ленинскэ комсомолой үүсхэлээр дайнай үедэ бии болоhон хүдэлмэришэдэй ба хүдөөгэй залуушуулай hургуулинууд хадаа дунда hургуули абаха системэдэ ехэхэн удхашанартай. Тэдэнэр хадаа дайнай үедэ ба зарим советскэ районуудай эзэмдэлгэдэ ороод байха үедэ зохистой hургуулида hуража шадаагүй залуушуулые hургаха гэhэн даалгабаритай. Тиимэ hургуулинуудта hурагшадай тоо 1950 ондо 1,8 миллион хүн болохо, энэнь 1945 онойхиhоо 2,4 дахин ехэ юм. Иигэжэ, залуушуулай ехэхэн хубинь ажал хүдэлмэриhөө hаалтагүйгөөр гансашье дунда hургуули абаха аргатай болохо бэшэ, харин дуратай hаа дээдэшье hургуули абаха арга-боломжотой болохо байна.

Эхин ба дунда hургуулиие хүгжөөхэ иимэ түсэб хадаа манай залуушуулай культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ туйлай ехэ зорилгонууд ба ороной бүхы арад зоной ургажа байгаа культурна эрилтэнүүдые хангаха ябадалтай таараалдана.

Энээнтэй дашарамдуулан, hургуулиинхидые hургалгын ба тэдэниие хүмүүжүүлгын шанарые дээшэлүүлгэ шухалын шухала зорилго болоно. Үшөө дайнай жэлнүүдтэ энэ талаар Советскэ hургуулинуудта хэдэн хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэгдөө. Дунда hургуулинуудта хүбүүд ба басагадые амяарынь hургаха тухай шиидхэбэри абтаа, hурагшадай эрдэм шудалалгын шанар ба тэдэнэрэй ябадалые сэгнэхэ табан баллтай системэ бии болгогдоо, дүрбэдэхи ба долоодохи классуудта болон дунда hургуули дүүргэхэдээ болбосоролой аттестат абахын экзамен барихаар тогтоогдоо. Һургуули дүүргэхэдээ илангаяа шалгаржа гараhан hурагшадта мүнөө алтан ба мүнгэн медальнууд барюулагдадаг болонхой. Советскэ правительство ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтооhон эдэ бүгэдэ ба бусад хэмжээ ябуулганууд хадаа манай юрэнхы hуралсалай hургуулинуудай hуралсалай хэрэгые hайжаруулхые, hурагшадта бата бэхи знани абахыень хангахые, манай ороной эрхим традицинуудай ёhоор, советскэ патриотизмын ёhоор, Эхэ орондоо ами бэеэ үгэнгеэр үхибүүдые хүмүүжүүлхые, тэдэнэрые даруу зантай ба ажал хүдэлмэридэ дуратай болгохые хараалhан байна.

Эдэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгэ өөрынгөө түрүүшын ашаүрэнүүдые үгэжэ эхилээ. Мүнөө жэлдэ дунда hургуулинуудта үнгэргэгдэhэн экзаменууд хадаа hурагшадай бата бэхи знани, бүри ехэ болоhон кругозор, тэдэнэй ниитэ культурын хэмжээнэй нилээд дээшэлhэниие харуулаа. Гэбэшье, бүхы мэргэжэлнүүдтэ үндэhэ hуури үгэдэг дунда hургуулида табигдадаг эрилтэнүүд ургана ба ургахашье. юундэб гэхэдэ манай орондо бэлэдхэл hайнтай, hургуули hайнтай хүнүүд шухала хэрэгтэй. Ушар иимэhээ дунда hургуулида hуралсалые бүрил үндэр дээрэ хэмжээндэ гаргаха зорилго табигдана гээшэ. 1945 ондо дээдэ hургуулинуудта орогшодые шалгаhан шалгалта хадаа ород хэлэ, литература, хими гэхэ мэтэ шухала зүйлнүүдые шудалха ябадалда ехэхэн дутуу дундануудай байhаниие элирүүлээ. Эдэ ехэ дутуу дундануудые усадхаха ба наукануудай гол зүйлнүүдээр гүнзэгы баян знани hурагшадта үгэхын тула ехэхэн хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэй.

Советскэ hургуулиие, илангаяа дунда hургуулиие мүнөө үедэ эмхидхэлэй ба ажахын талаар бэхижүүлхэ шухала болоод байна. Һургуулинууд хадаа hайн ба таатай гэр байрануудтай байха ёhотой. Тэдэнэр хадаа hайнаар түхеэрэгдэhэн лабораторинууд ба кабинедүүд, ном ба түхеэрэлгэнүүд болон hургуулиин бэшэгэй хэрэгсэлнүүдээр гүйсэд хангагдаха ёhотой. Теэд hургуулиин хүдэлмэридэ эгээл шухала юумэнь гэхэдэ—өөрынгөө предмедые хүсэд hайнаар мэдэхэ ба тэрээндээ дуратай, өөрынгөө мэдэхэ знани ба наукые инаглан дурладагаа багашуулда дамжуулжа шадаха hургагша юм. Манай hургуулинуудай хүдэлмэрилэгшэд хадаа «социализмын үндэhэ hуури дээрэ шэнэ ажабайдал байгуулжа байhан манай ороной ажалшадай агууехэ армиин эгээл шухала хубинуудай нэгэнь болоно»—гэжэ нүхэр Сталин хэлээ hэн. Имагтал hургагшанарта hуларашагүй анхаралаа табижа, тэдэнэй эрилтэнүүдые хангаха талаар оролдосо гаргажа, тэдэнэй арюун hайхан ажалда али болохоор туhалжа байха шухала болоно.

Шэнэ табанжэл соо педагогическа кадрнуудай тоо нилээд ехээр ургаха. 1950 ондо дээдэ ба дунда педагогическа hургуулинуудhаа гараhан багшанарай тоо 1945 оной хэмжээнhээ 2,5 дахин үлүү болохо байна. Хамтадаа табанжэл соо педагогическа hургуулинууд орондоо дээдэ мэргэжэлтэй 267,3 мянган хүнүүдые, дунда мэргэжэлтэй 294,2 мянган хүнүүдые үгэхэ юм. Энэ хадаа hургуули бүхэнэй hургагшанарай составые дунда зэргээр 3 хүнөөр олошоруулха байна. Мүн заочно педагогическа hуралсалда хабаадагшадай тоо нилээд олошоржо багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ хүдэлмэри ба hургалгын хүдэлмэриие методическа талаар хүтэлбэрилгэ hайжарха байна.

Һурагшадые ном литература болон hургуулиин бусад хэрэгсэлнүүдээр хангаха хэрэгэй онсо шухала байhаниие мүн лэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Немецкэ эзэмдэлгэдэ ороhон районуудта hургуулиин бүхы зөөри, библиотекэнүүд, физическэ, биологическа ба бусад кабинедүүдэй түхеэрэлгэнүүд hандаргагдажа хосорhониинь мэдээжэ. Тэрээнhээ гадна, дайн сэрэгэй жэлнүүдтэ hуралсалай ном ба түхеэрэлгэнүүд болон hургуулиин бэшэгэй хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгын нилээд хаhагдаhаниие хараадаа абаха хэрэгтэй. Һургуулинуудай туйлай ехэ эрилтэнүүдые хангахын тула, багсаамжын тооной ёhоор, 1945 онойхиhоо 5—7 дахин олон номуудые, 3—4 дахин олон дэбтэрнүүдые, 10—15 дахин олон багашуулай литературые гаргаха хэрэгтэй байна.

Табанжэлэй түсэб хадаа эхин, долоонжэлэй ба дунда hургуулинуудые бариха туйлай ехэ программые хараална. Һандаргагдаhан районуудта hургуулинуудые hэргээн бодхоохо ба бариха хэмжээ ябуулганууд түрүүшын ээлжээндэ бэелүүлэгдэхэ байна. Арадай гэгээрэлэй системэдэ гаргашалагдаха табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаhан капитал оруулгын 75 процентнь энэ хэрэгтэ үгтэхэ байна. Бүхы Союз соо табанжэлэй турша дотор 13 мянган hургуулинууд, ехэнхидээ хүдөө нютагуудта, байгуулагдаха ба hэргээн бодхоогдохо байна.

Барилгын иимэ ехэ программые дүүргэлтэ хадаа гансашье гэгээрэлэй органуудай бэелүүлхэ зорилго бэшэ. Энэ хүдэлмэридэ бүхы нютагай организацинууд эдибхитэйгээр хабаадалсаха ёhотой, юундэб гэхэдэ манай орондо арадай hуралсалай хүгжэлтэ ба культурын ниитэ ургалта хадаа бүгэдэ арадай хэрэг мүн. Эрдэм соёлые шудалhан, Ленин-Сталинай партиин идейгээр хүмүүжүүлэгдэhэн залуушуул хадаа манай ороной арадай ажахые hэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ гайхамшаг үүргэ эзэлхэ байна.

Советскэ засагай тогтоодонhоо хойшонхи жэлнүүдтэ манай орондо бодото дээрээ культурна революци болоо. Большевистскэ партиин ба советскэ правительствын энхэрэлэй аша үрээр хүдэлмэришэн анги ба таряашадтайгаа нягта холбоо барисаатай шэнэ советскэ интеллигенци манайда ургажа гараа. Олон миллион советскэ хүнүүдтэ социалистическэ культура нэбтэрүүлэгдээ. Шэнэ табанжэл хадаа советскэ арадай культурые мүнөө хүртэр үзэгдөөгүй үндэр дээдэ шатада үргэхэ ёhотой ба үргэхэшье байна. Энэ зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэ дунда hургуули онсо шухала hуури эзэлнэ гээшэ.

И. ДЕРСКИЙ.

Үбһэ хуряалгада эмхитэйгээр орое!

Үгэ ба хэрэг

лхозойнгоо хадалан сабшалан- һайжаруулжа, үндэр баян үбһэ ургуулхын түлөө Иволгын гай Гильбирын сомоной Лени- нэрэмжэтэ колхозой эрэгтэй тэй колхознигууд 6 шахуу һа- саана Бурят-Монголой АССР- хы эрэгтэй эмэгтэй колхозни- малажалай хүдэлмэрилэгшэд үдөө ажалай мэргэжэлтэдтэ һан байна.

һэ тэжээлэй үндэр ургаса хэ талаар баян дүй дүршэлтэй он энэ колхозой эрхим луго- уд энэ саг соо эсэхэ сусахые гүйгөөр хүдэлмэрилһэн байха

эгэ ороноо хамгаалгын дайнай үүдтэ колхоздоо ба Улаан даа хэрэгтэй болохо үбһэ л элбэг ехээр ургуулха тушаа н хүдэлмэри хэһэн түрүү од нүхэр Будажап Дашиев ол саашадаа бүри элбэг дэлбэг тэжээл туйлаха зорилготойгоор ажалай түсэбые дүүргэхын ту- үнөө дэлгэрһэн социалистичес- үрысөөндэ оролсоһон байна. уехэ илалтануудые туйлаһан эгшэ жэлдэ нүхэр Дашиевай ябаһан звеногойхид үбһэ ые элбэг дэлбэгээр хуряаха эршэмтэйгээр хүдэлмэрилһэн

өө жэлдэ урда жэлэйхидээ оо энэ звеногой членүүд бага хүдэлмэриие хэһэн байна. хэр Дашиевай луговолческо гой хүсөөр мүнөө жэлдэ 60 гек- лмай дээрэ 6 мянган кубометр суглуулагдаһан, 6400 шарга абхэ тараагдаһан 14 километр баригдаһан байха юм. Мүн элэн 760 гектар газарта саһа огдоһон ба 200 гектар сабша- й газарһаа модо шулуу сэбэр- һэн байна.

хэр Дашиев өөрынгөө звеногой мэрие онсо шалабаритайгаар эмхидхэһэн байна. Звеногойнгоо хүдэлмэриин түсэб зохёоходоо агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудай бүхы эрилтэнүүдые бэелүүлгэдэ, илангаяа газарай хүрьһэндэ шииг нойто тогтоохо ябадалда угаа ехэ анхаралаа табиһан байха юм. Тиимэһээ, аяар үбэлһөө эхилжэ тошоң халяажа, мүльһэ суглуулһан ба саһа тогтооһон байна. Мүн уһа хааха хаалта хэдэн газарта түхеэрһэнэй ашаар үбһэ ногооной ургахын урда тээ ба ургажа байха үедэнь һайнаар уһалжа шадаа.

Түрүүшын ээлжээндэ 760 гектар, хоёрдохи ээлжээндэ 760 гектар, гурбадахи ээлжээндэ 200 гектар талмайе уһалһан байна. Мүнөөшье уһалалга үргэлжэлһөөр.

Энэ звено соо өөрынгөө ажалда үнэн сэхээр хандадаг стахановецууд олон бии. Шоен Данзанов, Дулма Санжажапова ба бусад шударгыгаар ба шэн зоригтойгоор ажаллана.

Мүн үнгэрэгшэ жэлдэ 76 гектарһаа га бүриин 45 центнер үбһэ хуряаһан нүхэр Гарма Очировой звеногой членүүд муу бэшээр хүдэлмэрилнэ. Һубаг канава татажа 170 гектар сабшалангай талмайе хоёр дахин уһалаад, мүнөө гурбадахяа 60 гектар уһалжа байха юм. Мүн тэрэшэлэн хэдэн олон километр шэнэ һубаг канава татажэ, ба хуушан канавуудые шэнэдхэн заһабарилжа байна. Эндэшье ажалай эмхидхэл һайнаар табигдаһан ба үндэр ургасын түлөө имагта стахановскаар хүдэлмэрилнэ.

Энэ жэлдэ 1600 га сабшалангай талмайһаа дунда зэргээр гектар бүриин 20 центнерһээ бага бэшэ ургаса хуряаха уялга абаһан Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд бүхы хүсэ шадалаа ба арга мэргэжэлээ гарган хүдэлмэрилжэ байна.

Б. ДАНСОРУНОВ.

Үбһэ хуряалгада муугаар бэлэдхэнэ

э хуряалгые эмхитэйгээр ба ихон болзор соо үнгэргэхэ го бүхы колхозуудай урда дана. Энэ шухала хүдэлмэ- эхилхэ саг хүртэр тон үсөө- үдэр үлэбэ. Тиигэбэшье үбһэ- лгын зэр зэмсэг ба машина- ые заһабарилга Сэлэнгын ай- зарим нэгэн колхозуудаар хүртэр хүсэд эмхидхэгдэжэ гдаагүй байһаар. л Марксын, Калининай нэ- тэ, мүн „Коммунизм" колхозууд энэ кампанида илангаяа муугаар бэлэдхэжэ байна. „Коммунизм" колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Арьяжапов) заһабарилагдаха еһотой 12 сенокосилкаһаа оройдоо хоерынь, 9 морин тармуурһаа мүн лэ хоерынь заһабарилһан байха юм. Силос хэршэхэ машина зэмсэгүүд огто заһабарилагдаагүй байһаар. Мүн иимэ ушар Калининай, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудаар үзэгдэнэ

И. ОЧИРОВ.

Үбһэ хуряалгын кампаниие хангалгада

э хуряалгада ороходо сагай од байхада тэрээндэ хэрэг- й зүйлнүүдые бэлэдхэхэ ху- ри ябуулагдажа байна. Тии- 23900 хажуур, 1900 алха хажуурай 3000 булюу, 16 аргамжа, машинын ба тэргын гол тоһодохо 20 тонно дабирхай-тоһо, 200000 түхэригэй хомут тоног, 9500 хүрзэ, радио, культурна товарнууд, савигарна болон галантерейна товарнууд, мылэ гэхэ мэтэ хэрэгсэлнүүд һаяар хүдөө нютагуудта гаргагдаха байна.

Суулгынхидай оролдолго

Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон Суулгын МТС-эй комбайнер, тракторист болон бүхы хүдэлмэрилэгшэд комбайн заһабарилгые богони болзор соо дүүргэхын түлөө шанга тэмсэл хэжэ байна. Улаан Армиһаа табигдажа ерэһэн комбайнернууд Иван Зайков, Георгий Булдаков хоёр даажа абаһан гурбан комбайнаа июниин 2-то заһабарилжа бэлэн болгоһон байха юм. Машинно-тракторна мастерскойн токарьнууд Мария Калашникова, Лыгжима Цынгуева, түмэршэ дархан Балдан Цыренов, шудхалгын цехын мастер Мария Лошенкова гэгшэд комбайн заһабарилга дээрэ үдэрэйнгөө даалгабаринуудые 120—220 процент дүүргэдэг байна. Мүн слесарь нүхэр Мамонт Тимофеевич Матвеев дээрэхи нүхэдтэ булигданагүй. Нүхэр Матвеевэй гараар комбайнын 15, 7 автомобилиин моторнууд эрхим шанартайгаар заһабарилагдаа.

МТС-эй мастерской соо комбайнер, слесарь, токарьнуудай ажалай дүнгүүдые харуулдаг досканууд бии. Тэрэшэлэн долоон хоног соо хоёр дахин дайшалхы хуудаһанууд гаргагдадаг байна.

МТС-эй комсомольско организациин секретарь нүхэр Цыбанов гэгшын хүтэлбэреэр Сталинска шэнэ табанжэлэй түсэб тухай хэдэн семинар үнгэргэгдэһэн байха юм. Гадна, элидхэлнүүд ба лекцинүүд уншагдадаг байна. Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд ходо гаргагдажа байдаг.

МТС-эй машинно-тракторна мастерскойе даагша нүхэр Павлуцкий гэгшын хөөрэһэн дээрэһээ мэдэхэдэ, суулгынхид суурхахын түлөө эрид тэмсэжэ байһаниинь элирнэ.

Б. ДЫМБРЫЛОВ

Бригадынгаа нэрэ түрын түлөө тэмсэхэб

Би нүхэр Цыбикдоржиевай хүтэлбэрилдэг комсомольско залуушуулай нэгэдэхи тракторна бригадын трактористаар хүдэлмэрилдэгби. Минии сугтаа хүдэлмэрилдэг тракторист бүхэн, мүн бригадирнай тракторнуудые байлгангүйгөөр хүдэлмэрилүүлхэ тухай эгээл шухала һаналаа табидаг юм. Түбхын түрүүндэ тракторнуудай хойноһоо хэхэ техническэ харууһанай гуримые шангаар сахихын түлөө тэмсэдэг байнабди. Би өөрынгөө нүхэр Д. Дылыков гэгшэтэй нэгэ трактор дээрэ халаагаар хүдэлмэрилдэгби. Тиин, манай трактор тарилгада ороһонһоомнай хойшо нэгэшье миин байгаагүй.

Хабарай тарилгада ороходоо МТС-эй тракторист нүхэр Семенов гэгшэтэй мүрысөө һэм. Энэ мүрысөөндэ илахын түлөө трактораа һайнаар харууһалжа, ажалай үндэр бүтээсэ, эрхим шанар туйлаха уялга абаһан байнаб. Абаһан уялгаяа тодорхойлболни бүхы сезон соо 1500 гектар элдүүрилхэ, горючиин 15 процентые арбилха мэтэ болоно.

Мүнөө 479 гектар элдүүрилжэ, 395 килограмм горючи арбилан хайб. Энэ хадаа имагтал түрүүшын дүн болоно. Хабарай тарилгын үедэ халаан соогоо 7,20 гектар элдүүрилхэ нормотой байһан аад, 9—10—11 га хүртэр элдүүрилэгшэ һэм.

Минии хүдэлмэрилжэ байһан нэгэдэхи бригадын членүүд бултадаа мүрысөөн, бригадаяа түрүү зэргэдэ гаргахын түлөө шармайн оролсоһон байна. Тэрэнэй ашаар манай бригада машинно-тракторна станци соо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ илаад, МТС-эй дирекци ба партийна организациин дамжуулгын Улаан туг абаһан байна. Энэ хадаа манай бүхы бригадын трактористнуудые урмашуулан, үшөө ехэ амжалтануудта зоригжуулба.

МТС соо илаһан энэ һууриия алдангүй ходо эрхимлэжэ, бригадынгаа нэрэ түрын түлөө шуул тэмсэхэб. Тиихын тулада пар хахалалга, таряа хуряалга мэтын шухала хүдэлмэринүүдэй үедэ тарилгада ябаһан шэнги эршэмтэйгээр хабаадалсаха уялгатайб.

Х. Дылыкова, Сүхын МТС-эй трактористкa.

Юу бодожо байнаб?

Хабарай тарилгые амжалтатайгаар ба үндэр дээдэ шанартайгаар үнгэргэбэшье, Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын колхозууд пар хахалалгаар гээгдэжэ ябана. Жэшээлхэдэ, Сталинай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай поли дээрэ нэгэшье морин плуг пар хахалалгада гараагүй байха юм. Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 600 гаран гектар пар хахалха түсэбтэй аад, июниин 18-ай мэдээгээр оройдоо 42 га хахалаад байна. Колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа 8-дахи тракторна бригада арайхан гэжэ 42 га пар хахалбашье хүдэлмэреэ шанар муутайгаар үнгэргэһэн байха юм.

Тэрэшэлэн Зандинай сомоной Калининай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд мүнөө болтор пар хахалалгые хүсэд эхилээдүй байһаар.

«Комсомол» колхоз 580 га пар хахалха түсэбтэй аад, июниин 18-ай мэдээгээр оройдоо 174 га хахалаад байна. Энээнэй ехэнхиие Дондок Пунсуковой тракторна бригада хахалһан байха юм.

Дээрэхи аймагай ондоошье колхозууд пар хахалалгын болзорые ехээр хожомдуулжа байнхай. Тэрэнэй тоодо Подлапатинска сельсоведэй Калининай нэрэмжэтэ, «Авангард», «Шэнэ Байдал» гэжэ колхозууд түрүүшын ээлжээндэ оролсомоор.

Пар хахалалгые итэрээ унжагайруулжа байһан дээрэхи колхозуудай байдалые һайса мэдэжэ байһан болобошье, мүнөө хүртэр онсо хэмжээ абаагүй байһан Мухаршэбэрэй аймагай хүтэлбэрилхы эмхизургаанууд юу бодожо байна гээшэб?

(Манай корреспондент).

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой эрхим тугалша Михайлова Лэйжат 76 үнеэнһээ 73 тугал абажа, бултыень бүрин бүтэнөөр харууһалаа. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. Михайлова.

О. Зеккиин (фото).

КОЛХОЗОЙ ЭРХИМ ГҮҮРТЭ

Сэлэнгын аймагай Жаргалантын сомоной Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой хоердохи гүүртэ колхоз соогоо эрхимлэнхэй юм. Энэ гүүртые даагша нүхэр Х. Цыденова гэгшэ энэ ажалда 15 жэл соо хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Цыденова иимэ удаан хүдэлмэрилхэдөө колхозой правлениин зүгһөө ходо магтагдажа, ажалдаа һайнаар хандаһанай түлөө хэдэн дахин шагнагдаһан байха юм.

Түс гүүртэ 1946 оной 5 һарын һү һааха түсэбые 108 процент дүүргэһэн байна. Түрүү зэргын энэ гүүртэдэ колхозой правлениин ба партийна организациин дамжуулгын Улаан туг үгтэһэн байха юм.

Цыренжит Базарова уялгаяа дүүргэнэ

Цыренжит Базарова гэгшэ Бичурын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой эрхим адуушан юм. Энэ нүхэр 1945 ондо 25 гүүнһээ 25 унага абажа, хэлэһэн үгэдөө хүрэбэ.

Мүнөө энэ нүхэр 30 гүүнһээ 30 унага абаха уялга абаад 27 гүүдые ороондо оруулһан байна.

А. ТАРСКИЙ.

ТАБАН ҺАРЫН ТҮРҮҮЩЫН ДҮНГҮҮД

Бүхы советскэ арадтаяа хамта манай эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд агууехэ Сталинай хараалһан дүрбэдэхи табанжэлэй түсэбые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ—гайхамшагта ба хүндэтэй хүдэлмэридэ ороод ябажа байна.

Аймаг соогоо малажалаараа түрүү болохо манай сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ ба «Улаан Удунга» колхозууд социалистическэ хүдөө ажалай гол һалбари болохо малажалаа нилээдгүй хүгжүүлһэн байха юм. Жэшээлхэдэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 1945 ондо малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэбые адуу морёор—107 процент, эбэртэ бодо малаар—108 процент, хони ямаагаар—101 процент; «Улаан Удунга» колхоз адуу морёор—104 процент, эбэртэ бодо малаар—106,2 процент, хони ямаагаар—102,8 процент дүүргэһэн байха юм.

Мүн тэрэшэлэн жэлһээ жэлдэ адуу малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые эртэнһээ хойшо эхилжэ, тэрэниие саг соонь шиидхэдэг байна. 1945—46 оной үбэлжэлгэдэ эрхимээр бэлэдхэжэ, үбэлэй хүйтэниие тобир тарганаар угтаһанай ашаар мал туража шадал шэнээгээ алдангүй хүхэ ногоондо гараа.

Июниин 1-эй мэдээгээр манай сомоной колхозууд 103 унага, 450 тугал ба 2.790 хурьга эшэгэ хүлеэжэ абаад, бултыень элүүр энхээр, гарзагүйгөөр тэнжээжэ байна.

Тэрээнтэй хамта мал үсхэбэрилхэ талаар баян дүй дүршэлтэй болоһон малшадай тоо урда урдынхиһаа улам олошороо.

Аймаг соогоо алдартай малшан, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Д. Эрдынеева; малажалай түрүү стахановецууд С. Цыбикжапова, Д. Дансорунов, С. Улзутуев, Д. Жапов, Г. Мотхонова ба бусад адуу мал үсхэбэрилхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн, ашаг шэмыен эрид дээшэлүүлһэн, үбэлжэлгэдэ амжалтатайгаар бэлэдхэһэн, малажалай түрүүшүүлэй республиканска сутлаанда хабаадалсаһан байха юм.

«Улаан Удунга» колхозой хониной-товарна фермые даагша Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда хабаадалсаһан нүхэр Д. Доржиев үнгэрэгшэ жэлдэ хони ямаа үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб 102,7 процент дүүргэжэ, мүнөө жэлэй үбэлжэлгые эрхимээр дабажа, 1.230 хурьга абажа тэнжээһэн байна.

Мүн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын эрхим һаалишан нүхэр Д. Ринчинова гэгшэ 18 үнеэнһээ 18 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр тэнжээхэтээ хамта таба һарынгаа һү һааха түсэб 120 процент дүүргэһэн байха юм.

Манай колхозуудай эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд табанжэлэй түсэбэй түрүүшын жэлэй табан һара соо туйлаһан зарим нэгэн амжалтануудаараа зааханшье һанаагаа амараагүй, харин улам саашань бүхэжүүлхэ нэгэн хүсэлэнтэйгээр Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ барандаа оролсобо.

Энэ жэлэй хабарай тарилгые түргэнөөр ба шанартайгаар дүүргэжэ, пар хахалалгада эршэмтэйгээр ороод, ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхээр байна.

Тарян ажалай бригаднуудай дунда социалистическэ мүрысөөндэ түрүү зэргэдэ ябаһан бригаднууд гэбэл: Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой № 2 бригада (бригадирынь нүхэр Ц. Базаржапов), «Улаан Удунга» колхозой № 2 бригада (бригадирынь нүхэр Д. Галсанова) болоно. Эдэ бригаднуудай членүүд эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр, имагта стахановскаар хүдэлмэрилһэн байна. Эрхим плугшадай нэрээзэргэдэ хүртэһэн нүхэд В. Дашиева, Ц. Буянтуева, Д. Дашицыренова, Б. Шарапов, Р. Бадмаев ба бусад хабарай тарилгада ябахадаа үдэрэйнгөө даалгабариие 120-һоо 180 процент хүртэр дүүргэһэн байна. Мүн сеяльщигүүд Г. Самданов, Н. Дашипылов, А. Шойсоронов гэгшэд муу бэшээр хүдэлмэрилжэ, абаһан уялгаяа арюунаар дүүргэһэн байха юм.

«Улаан Удунга» колхозой тарилгада ябаһан Селендумын МТС-эй № 1 тракторна бригада тракторна хүдэлмэриин хабарай түсэб майн 25-да 184 процент дүүргэжэ, МТС соогоо түрүү һуури эзэлжэ, МТС-эй дирекциин ба партийна организациин дамжуулгын Улаан туг абаһан юм. Энэ бригадын эрхим трактористнууд нүхэд Д. Доржиев, С. Бадмаева, Ц. Буянтуева гэгшэд трактористнуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүүлэнхэй.

Табанжэлэй түсэб тухай хуулитай дашарамдуулан ябуулагдаха агитационно-ниитын хүдэлмэри муу бэшээр табигдаһан байна. 50 гаран агитаторнууд хүдэлмэрилжэ, энэ хууляар үнгэрһэн үе соо 350 хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэжэ, тэрээндээ бүхы колхознигуудые хабаадуулба. Мүн табанжэлэй түсэбтэ зориулагдаһан 110 ханын газетэ ба дайшалхы хуудаһанууд гаргагдаһан байна.

Агитаторнууд нүхэд Х. Цыденжапов, Д. Цырендоржиева, Н. Цыбенов, Д. Эрдынеева, Б. Батуев ба бусад агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэридэ ехэхэн мэргэжэлтэй болоһон эрхим агитаторнууд гэжэ тоологдоно.

Табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ ябадал бидэнэрэй хэрэзэргээр ажаллаһанһаа дулдыдаха байна. Тиимэһээ манай сомоной бүхы колхознигууд ажахын бүхы һалбаринууд дээрэ энэ түсэб дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө хамаг бүхы хүсэ шадалаа гаргаха байһандань ямаршье ажаг һэжэггүй.

Л. Ц. ДАРМАЕВ,
Сэлэнгын аймагай Юрөөгэй сомоной Соведэй түрүүлэгшэ.

...ряа хуряалгын машинануудые түргэн ба һайн шанартайгаар заһабарилая

публикын колхозууд энэ жэ- абарай тарилгые нёдондоной- эмхитэйгээр ба шанар һайн- ар үнгэргэбэ. Эрэгтэй эмэгтэй эзнигууд, трактористнууд ба ажалай мэргэжэлтэд үндэр а абаха хэрэгтэ нилээдгүй ехэ олго гаргана. Тиигэбэшье, ургаса хадаа саг соонь ба шанартайгаар хуряажа абаһан болохо байна.

ла хуряалга болбол хүдөө ажа- хэлэй шиидхэхы шухала зо- мүн. Тэрэниие һайн бэлэдхэл- эр саг соонь хуряажа абабал. йнгөө урдахи уялгые түргэн эхэ, мүн ажалта үдэртөө элбэг ряа талха абаха байһамнай мэ- . Ургаса хуряалгые амжалта- ар үнгэргэхэ ябадалда комбайн нанууд гол үүргэтэй байна. э болохолоор энээнэй заһаба- е түргэн ба эрхим шанартай- дүүргэжэ, саг соонь бэлэн бол- гээшэ шухалын шухала зорил- лоно.

һабарилгые саг болзор соо эхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хан- һан түрүү МТС-үүд ургаса лгада һайн бэлэдхэл хэжэ . Саянтын, Ехэ-Кударын, Ка- хын ба бусад хэдэн түрүү ма- о-тракторна станцинууд хаба- олевой хүдэлмэринүүдые ам- атайгаар ябуулхатаяа нэгэн хуряалгын машинануудые арилжа дүүргүүтэйхэн байха

игэбэшье, олонхи МТС-үүд ком- машинануудай заһабарилгые нээр унжагайруулжа байһаар. Бага-Куналейн, Сагаан-Усанай, Түнхэнэй, Кыренскэ, Итанцын МТС-үүд комбайн заһабарилха түсэбүүдээ хахадлаха яагаашьедүй байха юм. Хэтэрхэдээ Ново-Брянска, Ехэ-Куналейн, Куйтунска, Тимлюйскэ МТС-үүд заһабарилгые мэнэ һая болтор хүсэд эхилээдүй байба. Эдэ МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд нёдондоной таряахуряалгада комбайн машинануудаа удаанаар ба муу шанартайгаар бэлэдхэһэн гутамшаг ябадалһаа һургаал абаагүй, харин тэрэ алдуугаа дахяад дабтажа байхань гайхалтай. Үнгэрэгшэ жэлдэ эдэ МТС-үүд комбайнаар таряахуряаха түсэбүүдээ дүүргээгүй, ургаса ехээр гээһэн байгаа. Мүнөө жэлдэ иимэ ябадалые хаанашье гэсэжэ болохогүй. Тиимэдэ комбайн ба хуряалгын бусад машинануудые саг соонь, эрхим шанартайгаар заһабарилха ябадал түрүүшын шухала зорилго болоно.

Хуряалгын машина зэмсэгүүдые түргэн ба һайн шанартайгаар бэлэдхэхэ арга-боломжонууд МТС бүхандэ бии байна. Машинануудые заһабарилха запасной частьнуудшье, мүн механизаторска мэргэжэлтэй кадрнуудшье олон болоо. Тиигэбэшье, республикын зарим МТС-үүд энэ ехэ арга-боломжые хүсэд хэрэглэжэ шаданагүй. Запасной частьнуудые шэлэжэ абаха ба заһабарилагшадые сэхэ хүдэлмэридэнь хабаадуулха мэтэдэ хайша хэрэгээр хандаха ябадал гарана. Зарим МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд комбайн заһабарилга хадаа хоёрдохи ээлжээнэй хэрэг гэжэ буруу ба тон хоротой һанал бодол гаргаад, энэ шухала хүдэлмэриие хойшодуулхыел һэдэжэ байха юм.

Комбайн заһабарилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байгшадай ажалые зүбөөр эмхидхэхэ тушаа хаа-хаанагүй шухала анхарал табиха хэрэгтэй. Заһабаригые үнгэргэхэдөө мэргэжэлтэй комбайнернуудай хүсые тон зүбөөр хэрэглэхэ шухала. Дүй дүршэл багатай залуу заһабарилагшадта үдэр бүриин туһаламжа үзүүлхэ ябадал зайлашагүй шухала хэрэг мүн. Мүн МТС бүхэн комбайн заһабарилгые узловой гуримаар эмхидхэхэ ёһотой. Тиихэдээ заһабарилагшадые амяар амяарайнь хүдэлмэрилүүлхэ байна. Заһабарилагша бүхэн өөрын тусгаар даалгабаритай ба хүдэлмэриинь һууритай байха зэргэтэй. Заһабарилагша бүхэн үдэрэй даалгабари ба сэгнэлтые һайн мэдэһэн байха ёһотой. Тиигэбэл хүн бүхэнэй ажалай бүтээсэ ба шанар дээшэлхэ байна.

Хэдэн МТС-үүд аяар мүнөө хүртэр комбайн ба хуряалгын бусад машинануудай заһабарилгын шанарые хүсэд шалгадаггүй байха юм. Тиихэлээр зарим МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд обкаткада ороогүй комбайные хүсэд шалгангүй бэлэн болоо гэжэ тоолоод, мэдээ хүргэдэг заншалтай. Шанар муутайгаар заһабарилагдаһан комбайн машинанууд хуряалгын түрүүшын үдэрһөө хойшо эбдэржэ, һаад түбэг ушаруулха байна. Тиимэдэ түбхын түрүүндэ шанарай түлөө тусгаар анхарал табигдаха болоно.

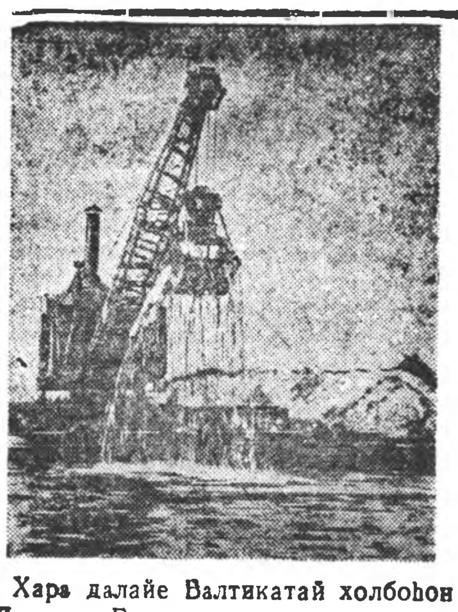
МТС-эй механик-контролер бүхэн заһабарилгын ябажа байха үедэ тэрэнэй шанарые саг үргэлжэ шалгажа байха уялгатай. Энэ шалгалтые үнгэргэхэдөө комбайнер ба машинистые хабаадуулха шухала. Комбайн машинануудай заһабарилгын шанарые шалгаха ябадал заһабарилгын эсэслэн шиидхэгдэхэ болзор хүртэр хойшолуулагдажа огто болохогүй, харин тэрэниие үдэр бүри анхаралтайгаар үнгэргэжэ байха

Комбайнаар таряа хуряадаг хэдэн олон мэргэжэлтэд тон үнэтэй ба хэрэгтэй үүсхэлнүүдые гаргадаг байна. Унаһан таряае хуряаха, горючи ба уһа хэхэ нэмэлтэ амһартануудые түхеэрэхэ ба бусад шухала аргануудые дүршэлтэй комбайнернууд заһабарилга дээрэ түхеэрэдэг байха юм. Тиимэдэ энэ мэтын үнэтэ аргануудые МТС бүхэндэ үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй.

Комбайн, молотилка ба хуряалгын бусад машинануудые амжалтатайгаар заһабарилха ябадалые партийна, комсомольско, профсоюзна организацинууд түлэб толгойлхо байна. МТС-үүдэй партийна, комсомольско, профсоюзна организаци бүхэн директэй хамта заһабарилагшадай ажалые зүбөөр эмхидхэхэ, хүн бүхэнэй үйлэдбэриин бүтээсэ шанарые дээшэлүүлхэ, тоо бүридхэл зүбөөр хэхэ, жаяг заршам сахиха мэтые харюусаха зэргэтэй.

Ургаса хуряалгада эрхим бэлэдхэл хэхын зорилгоор, социалистическэ мүрысөөе хаа-хаанагүй үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, түрүүшүүлэй дүршэлые бүгэдэндэ нэбтэрүүлхэ, заһабарилагшадай дунда политическо-ниитын хүдэлмэриие хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар ябуулха шухала. Тиигэбэл республикын бүхы МТС-үүд комбайн ба хуряалгын бусад машинануудые эрхим шанартайгаар заһабарилха байна.

И. БУРМИСТРОВ,
ВКП(б)-гэй Обкомой хүдөө-ажалай таһагые даагшын орлогшо.

Харэ далайе Балтикатай холбоhон Днепро—Бугскэ канал немецкэ эзэмдэгшэдээр hандаргагдаhан байгаа. Белоруссиин ажахые hэргээн бодхоохо түсэбэй ёhoop тус канал энэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдаха юм.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Каналай оhор сэбэрлэдэг экскаватор.
А. Дитловэй фото. (ТАСС-эй фотохроника).

Ангууша нохойн гүлгэнүүд

Сэлэнгын аймагай „Заготживсырьегой" конторын дэргэдэхи „Сибирская лайка" гэжэ үүлтэрэй ангууша нохойнуудые үсхэбэрилдэг питомник (директорынь нүхэр Калиниченко) энэ жэлдэ абтаhан гүлгэдhөө 25-ынь республикын эрхим ангуушадта хубааг үгэбэ.

Кабанскын аймагай эрхим ангуушан нүхэр Долганов түрүүшын гүлгыень абаба. Энэ нүхэр жэлэй агнууриин сезоной даалгабарие хоёр дахин үлүүлэн дүүргэжэ, гурэнэй 3015 түхэригтэ ангай арhа тушааhан байха юм. Гадна энэ хабар нүхэр Долганов Баунтын аймаг гаража, ондатрануудые алаха даалгабаряа үлүүлэн дүүргэжэ шадаhан байна. Энэ мэтэ hайн амжалтануудтай ангуушад тус питомнигhoo гүлгэнүүдые абана.

Гадна июниин эхээр тэрэ питомнигой худэлмэришэд Читинскэ областиин „Заготживсырьегой" контородо 13 гүлгэдүүдые үгэhэн байна.

Аяншадай сайлха газар

Аянда ябаhан колхознигуудай сайлха 11 столовонууд республикын аймагуудаар мүнөө жэлдэ нээгдэхэнь. Эдэ хадаа Романовкада, Попречная, Харланда, Новоильинскэ, Ганзурино, Сэлэнгэ гэжэ түмэрзамай станцида, Кудара-Сомондо, Курумкандa, Кяхтын адагта, Барта ба Татауровта нээгдэхэ байна.

Барилгануудта 6 миллион түхэриг

Энэ жэлдэ Улан-Үдэ городто баригдахa гэр байрануудай худэлмэридэ 6 миллион түхэриг hомологдоhон байна. Энэ мүнгэн хадаа 52 байратай гэрэй барилгые дүүргэлгэдэ, 8 байратай 2 гэр шэнээр барилгада, мүн баригдажа эхилхэ байгаа 26 байратай гэрэй барилгада ба театрын байшан болон дааmба барилгын худэлмэринүүдтэ гаргашалагдаха болоно.

Медицинскэ кадрнуудые бэлэдхэл

Бурят-Монголой элүүрые хамгаалгын Министерство июниин 24-hөө эхилжэ Улан-Удын савитарно-эпидемическэ станциин дэргэдэ ба худөө нютагуудтахи врачебнэ пунктнуудай дэргэдэ дезинфектор нүүдые бэлэдхэхэ 2 hарын курсануудые эмхидхэжэ эхилбэ.

Санитарно-эпидемическэ станциин дэргэдэхи курсада мүнөө 35 хүн hуралсажа байна.

10 врачууд ерээ

Омскэ медицинскэ институдhаа нюдэ эмнэхэ мэргэжэлтэй 10 врачууд Улан-Үдэ hаяхан ерэбэд. Эдэнээр республикын городууд ба аймагуудта худэлмэрилхээ гараа.

Хүүгэдэй сад худөө гараба

Гэгээрэлэй Министерствын дэргэдэхи хүүгэдэй 38-хи санитарна сад (даагшань нүхэр Мещерякова) hаяхан сэсэрлиг гое газарта, Дээдэ-Березовкодо гараба. Энэ садта 3-haa 7 хүртэр наhатай 100 гаран хүүгэд амаржа байна.

Пароходствынхидай байрын гэр

Мүнөө жэлэй 3-дахи квартал соо Байгал-Сэлэнгын гол мүрэнэй пароходствын худэлмэришэдэй байха хоёр дабхар гэр Улан-Удэдэ баригдахань. Энэ гэр 8 байратай байха байна.

ДҮРБЭНЭЙ КОНФЕРЕНЦИ ТУШАА

ПАРИЖ июниин 28. (ТАСС-эй спецкор). Гадаадын Хэрэгүүдэй дүрбэн Министрнүүдэй конференциин худэлмэреэ дахин эхилhэн үдэрhөө хойшо хоёр долоон хоног үнгэрбэ. Эдэ хоёр долоон хоногой баланс ямар бэ?

Балансын нэгэн талада хадаа урданай делегацинуудай хоорондо арсалдаануудые ба ондо ондоо hаналнуудые түрүүлдэг хэдэн асуудалнуудые шиидхэжэ ябадал бии байна; мүнөө хүртэр шиидхэгдээгүй үлэhэн асуудалнуудай талаар ондо ондоо hаналнууд хоорондоо нилээд дүтэлжэ ерэhэнинь харлатай болоно байна. Балансын нүгөө талада хадаа Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй урда байгаа хэдэ хэдэн шухала асуудалнууд, тон түрүүн Триест тухай асуудал мүнөө хүртэрөө зохимжотой hайн тэсэшээ шиидхэгдээгүй ушар бии байна.

Харин гүрэнэй хэблэл болбол элдэб политическэ этэгээдүүдэй парижскэ хэлсээнүүдтэ ямараар хандажа байhанине харуулна. «Эпок» гэжэ баруунине баримталдаг французскэ газетэ «Пенелопын бүд» гэжэ гаршагтай мүнөөдэрэй түрүү бэшэг болбол уласхоорондын реакциин hаналые тодолон харуулhан талаар ехэхэн удхашантай байна. Парижскэ хэлсээнүүдтэ хабаадагшад болбол гансал бүглүү тохойруу орожо мухардашаhан байлhаа байтагай, харин аяншанай үни удаан тээреэд лэ hаhал дахин дахин эхилжэ ябаhан тэрээхэн гараашагүй орожо ерэдэг иимээр түхээрэhэн лабиринт соо оршоо гээшэ гэжэ тэрээнэй автор тоолоно. Тус статья болбол бүхы дэлхэйн Дүрбэн Министрнүүдэй конференциин туйлажа ерэhэн үрэнүүдтэ этигэхэгүй hанал түрүүлхэ гэhэн элитэ зорилготойгоор бэшэгдэhэн байна. Тус автор болбол абтаhан тогтоолнуудта дурагүй бүхы хүнүүдые эдэ тогтоолнуудые унагаахын түлөө тэмсэл ябуулхые уряалжа байна. Уласхоорондын реакциин нүгөө ехэтэ этэгээдүүдэй hанал, уласхоорондын хани харилсаанай элитэ дайсадай hанал иимэ байха юм.

Нэгэ бага наринсhагаар гэбэшье, тиимэ хэрэг дээрээ мүн баhа тиимэ hаналтайгаар «Комба» гэжэ газетэ бэшэнэ. Тэрэ энэй шанжэлэгшэ болбол тусхайта программые далбэлэн гаргажа, иимэ бодолго табин бэшэнэ гэбэл: англо-саксонско державануудай түлөөлэгшэд болбол үргэн эб найрамдалай конференци татаха тухай советскэ түлөөлэгшэдэй зүбшөөлые абахын түлөө хамаг бүхы оролдолгоёо гаргана гээшэ, тэдэнэр энэ конференцие нэгэн доро «hүр hүлдэ ба зэр зэбсэг» гэжэ харана; харин советскэ делегаци болбол иимэ конференцие татахын гол эрхэ байдал болгожо эб найрамдалай договорнуудай проектнүүдые конференцидэ түрүүн нэгэ hаналтайгаар зүбшэн зохёохо гэhэн услови табиба.

«Англо-саксоннуудай зорилго хадаа—гэжэ газетэ саашань үргэлжэлнэ,—иимэ байна: асуудалнуудые бодото удхаарынь шиидхэхэгүй, харин эб найрамдалай конференциин гаргаха дурадхалнуудта hанал үзэжэ боломо, яhала тодорхой бамүн советскэ талаhаа зүбшөөл абажа болхо ябаа үргэн иимэ хэлсээнэй саг зуурын формулнуудые олохо байдал болоно».

Тус газетэ болбол саашань иимэ hанал хэлэжэ үгэнэ гэбэл: «Эдэ зорилготой доторoo эсэргүү харша шанартай байбашье, юуншье haa шиидхэбэри олдожо болохо байна., ушарынь хадаа англо-саксоннуудай зохёон баталха гэжэ оролдожо байгаа тогтоолой текстнүүдые, тэдэнэй өөhэдынь hаналаар хадаа, болото удхаарынь ойлгохо хэрэгтэй бшэ, харин эб найрамдалай конференци татаха ябадал хүнгэдхэхын зорилготой ёhо тэды hайн hаналай ябадал мэтэ хараха хэрэгтэй». .

Энээн дээрэhээ «мүнөөнэй хэлсээнүүдэй ябадалда элдэб ба эсэргүү харша зүйлнүүд гарана гээшэ. мүн энээн дээрэhээ пессимизм ба оптимизмын гайхалтай hонин худхаhан гарана гээшэ, иимэ ябадал зарим тусхай америкаска этэгээдүүдэй дунда гаража болоно» гэhэн юрэнхы тобшололоор «Комба» ерэнэ.

Эдэ бодолгонуудые гаргаhан автор болбол үнэн хэрэг дээрээ тусхай нэгэн политическэ hанамжые нюухааа мартан хэлэжэрхиhэн байна. Энэ hанамжа ямар удхатай гэбэл, мүнөөнэй хэлсээнүүдэй үрэнь хадаа бүхы арсалдаата асуудалнуудые үнэн удхынь талаар шиидхэбэригүй үлөөhэн аад, удха багатай үгэнүүдые суглуулhан формулнууд байха ёhотой гэhэн hанамжа мүн болоно. Энэ аргаар империалистическэ этэгээдүүд болбол ерээдүйн сагта элдэб янзын уршаг гаргахын түлөө өөрынгөө гарнуудые сулөөндэ үлөөхэ хүсэлэнтэй байна гээшэ.

Уласхоорондын арсалдаа конфликтнүүдые гүжэрдэгшэд тухиргэшэд болбол иимэр методээр худэлмэрилжэ байнаб, энээн тухай «Буду Пари» гэжэ газетэ соо гараhан Женевьевы Табуи гэгшын мүнөөдэрэй статья дээрэhээ элитэ хаража болоно. Триест ба тэрээнэй оршон тойрон байгаа газарнуудые Итали ба Югославиин кондоминиумд болгохо гэhэн советскэ түсэбые хүндэргүй болгохо зорилго табижа, энэ журналистка хадаа, нингын голосованяар hунгагдаhан энэ кондоминиумай хуули гаргалгын суглаанда hунгалтада 600 мянган югославууд ба 300 мянган итальянецууд хабаадаха тула югославуудай ехэнхи байханъ ходоо хангагдана гэжэ бахтан хэлэhэн байна. Тиигэбэшье үнэндөө кондоминиумай ямар зоной бүхы тоо болбол, багсаахада, Табуи гэгшын дээрэ дурсаhан тооhoo 3 дахин үсөөн байханъ мэдээжэ.

Зарим нэгэн шэнжэлэгшэд хадаа эдэ арсалдаата асуудалнууд өөрынгөө болото үндэhөөрөө шиидхэгдэхэгүй асуудалнууд гэшэ гэhэн hанал түрүүлые оролдоно.

Жэшээлхэдэ Триестын хуби заяан тухай асуудалда югославууд зүбтэй гээшэ, мүн баhа итальянецуудшье аб адли зүбтэй гээшэ, энэ асуудалые иишэншье, тиишэншье шиидхэхын тушаа баримтанууд аб адли үндэhэтэй байна, иимэдэ, Дүрбэн Министрнүүдэй конференци болбол амжалтатайгаар дүүрэжэ шадаха гээшэ гү, али энэ конференци хадаа зайлашагүй унажа hалаха ёhотой байна гээшэ гү, сохом хэлэхэнь бэрхэтэй гэжэ мэтын hанал гаргадаг байха юм.

Иимэ бодолгонуудай удханъ тон тодо. Тус конференции дээрэ туйлагдаhан тэрэ дэбжэлтэ болбол тон түрүүндэ советскэ делегациин hайн hанамжа гаргаhанай ашаар туйлагдаа гээшэ гэhэнине мүнөө буруушаахын аргагүй болоhон байха юм. Мүнөө бусад делегацинуудай зэлжээн ерээд байхадань, дүрбэн министрнүүдэй конференциин саашанхи хуби заяан хадаа тон түрүүн тэдээнэй дулдыдаха болоод байhан үедэнь дээрэхи мэтэ бодол hанамжануудай авторнууд хадаа тус конференциин хэрэг бүтэнгүй байжа болохо ёhотой үнэн шалтагааннуудые hүхэй hаналнуудые элгасуулжа, бүхы гэмыень парижскэ хэлсээнэй хабаадагшадай болод зориг hoo гарда талада байгаа объективнэ ушар байдал дээрэ ашаха гэhэн хүсэлэнтэй байха юм.

Министрнүүдэй Соведэй мүнөөдэрэй заседани дээрэ эб найрамдалай договорнуудай бүхы табан проектдэ нэгэн доро хамсатай хэдэн асуудалнууд түрүүшын зэргэндэ харагдаhан байна. Эдэ асуудалнуудай зарим нэгэнүүдэй тэрэ hанал туйлагдаад бэ харин бусад нүгөө асуудалнуудынь тэрэ зандаа үлэhэн байха юм.

Договорнуудай дүтэргэлтые хинан хараха талаар эб найрамдалай договорнуудай проектнүүдэй статья тушаа нэгэн hанал туйлагдаба. Энэ хаpалта хиналта болбол энэ талаараа хамтынгаа нэгэн hаналта хэлсээнэй ёhoop хэрэгээ ябуулха ёhотой дүрбэн державануудай элшэн түлөөлэгшэдтэ 18 hapaap даалгагдаха байна. Советскэ делегациин түсэлөөр сэрэгэй, улан-сэрэгэй, агаарай-сэрэгэй, экономическа ба юридическэ болон бусад асуудалнуудаар тус тусхай комитедүүдые байгуулха гэжэ хараалhан пункт статьягай проект сооhoo үгы болгоогдоhон байха юм. Нүгөө талаhaа, дүрбэн державануудай элшэн түлөөлэгшэд болбол шухала ушарай болоо haa тусхайта асуудалнуудые хаража үзэхэ экспертнүүдые томилжо шадаха байна гэhэн дурадхала арсалта гарабагүй.

Богонихон саг соо зүбшэжэ үзэhэнэй hүүлдэ, англиска делегаци болбол урданъ дайсан байhан гүрэнүүд хадаа суднануудай тамаралга ба транспортын зарим нэгэн асуудалнуудай талаар ехэнхи ушарта хуушаршаhан урданай уласхоорондын конвенцинүүдые хүсэндэнь оруулан hэргээн бодхоохо үнлэгтэй гэhэн тухай статьянуудые эб найрамдалай договорнууд соо оруулха гэhэн өөрынгөө дурадхалые гэдэргэнь буцаахые зүбшөөбэ.

Итальянска колонинууд тухай асуудал, урданъ мэдэхэ эсэгдэhэнэй ёhoop, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведээр үндэhэн удхаараа шиидхэгдэhэн байна гэбэшье, энэ асуудал тушаа ехэхэн арсалдаан гараhан байна. Энэ асуудалай талаар үндэhэн баримтата шиидхэбэрине абахадаа Министрнүүдэй Совет болбол майн 15-да американскэ делегациин оруулhан дурадхалые гол hүүри болгожо абаhанине эндэ hануулха хэрэгтэй. Дээрэхи дурадхалай нэгэдэхи пункт хадаа Итали болбол африкэнскэ колонинуудтаа өөрынгөө эзэмдэлые болюулжа, дүрбэн союзна державануудай үгэхэ байна гэжэ сэхэ заагдаhан байна. Британскэ делегаци болбол тэрэ үедэ американецүүдай энэ дурадхалые зүбшөөhэн байна. Дүрбэн союзна державанууд болбол 1 жэлэй турша дотор Италиин урданай колонинуудай хуби заяае эсэлэн шиидхэхэ ёhотой гэжэ тэндэ хэлэгдэhэн байха юм.

Гэбэшье тусхайта проектые эсэлэн зохёохые даалгаhан комиссэ дотор ондо ондоо hаналнууд гараhан байна. Советскэ түлөөлэгшэ болбол бодото хэрэг-ябуулгануудай hанамжануудhaа үндэhэлжэ, британскэ сэрэгэй засагаар бэелүүлэгдэжэ байгаа итальянска колонинуудай захиргаанай мүнөө сагай журам байдалые хубилгангүйгөөр 4 союзна державануудай түлөөлэгшэдhөө консультативна соведые (гү, али консультативна комиссиие) байгуулха гэhэн дурадхал оруулhан байна. Тэрээнhээ гадна доорохи хэлэгдэгшые тоондоо абаха хэрэгтэй: эдэ дүрбэн союзна державанууд болбол итальянскэ колонинуудай хуби заяае шиидхэхэ ёhотой болохоолоороо тэдэнэр хадаа энээнэйгээ түлөө тэрэ газартань ошожо, болото байдалтайнь танилсаха ёhотой байна. Английскэ түлөөлэгшэд болбол өөhэдөөшье hаяхан энэ зорилгоор Италиин урданай колонинуудта тусхай шанжэлэлгын комиссиие эльгээхые дурадхажа байhанинь hонирхолтой байха юм. Теэд тэрэ үедэ энэ дурадхалынь бэелүүлэгдээгүй байгаа, ушарынь хадаа Министрнүүдэй Совет болбол энэ хэрэгтэ шухала саг үгыдэhэн байна. Харин мүнөө итальянска колонинуудай хуби заяан болбол нэгэ жэлэй турша дотор эсэлэн шиидхэгдэхээр тогтоогдоод байхадань, Италиин урданай колонинуудай бодото байдалтайнь тэрэ орондонь ошожо hайтар танилсахын дүүрэн арга-боломж бии болоhон байна, энэ ябадал болбол тэдэ колонинуудай эсэстэй хуби заяан тухай асуудалые шиидхэхын зайлашагүй шухала эрхэ шүхэсэл мүн болохо байна. Гэбэшье энэ асуудал өөрынгөө болото удхаара тон эли тоодо байбашье, британска делегаци болбол консультативна гү, али тэрэ байгагай консультативно-шанжэлэлгын комиссиие байгуулха ябадалые эрид шангаар буруушааhан байна.

Энэ асуудалай саашанхи зүбшэлдөөн хойшолуулагдаба.

САКСОНИДО ПЛЕНДЭ АБТАhАН СОВЕТСКЭ СЭРЭГЭЙХИДЭЙ ОЛОН ТООТО ХҮҮРНҮҮД ОЛДОБО

БЕРЛИН, июниин 26 (ТАСС). Саксонидо Цейтханай лагерьта байhан пленда абтаhан 100 мянган советскэ сэрэгэйхидэй бэенүүд малтагдажа олдобо. Цейтхан лагерьта, гитлеровскэ Германиин хэдэн зуун бусад лагерьнуудта адляар, плендэ абтаhан советскэ сэрэгэйхидэй тэдэнэртэ гэжэ тусхайлан байгуулагдаhан хүнэй байхаар бэшэ условинууд, үбшэн ба үлэсхэлэн, эсэсовскэ hахюулнуудай талаhaа зэрлиг хандалга дээрэhээ үхэжэ хосордог байба. Үлэсхэлэн ба үбшэн хүнүүдтэ тусхай баригдаhан лазарет соо нэгэн доро 50 мянга шахуу хүнүүд байдаг байhан ушар хадаа советскэ хүнүүдые тон лэ олоор алаха гэhэн оролдолгынь гэршэлнэ. Энэ „Лазарет"-hээ" нэгэл харгы—газар доро булагдаха харгы байба.

МНР-гэй премьер-министр Чойбалсан Нэгэдэмэл нацану... организациин генеральна секретарьта телеграмма эль...

НЬЮ-ЙОРК, июниин 27. (ТАСС). Нэгэдэмэл нацанuудай организациин секретариат болбол Монгол Арад Республикын Нэгэдэмэл нацануудай организацида абахые гуйжа Монгол Арад Республикын Премьер Министр Чойбалсанай Нэгэдэмэл нацануудай организациин генеральна секретарь Трюгве Ли гэгшэдэ эльгээhэн телеграммые хэблэлдэ толилохын тулада дамжуулан байрюулба. Тус телеграмма соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Монгол Арад Республикын правительство хадаа бүгэдэ нингын эб найрамдал ба аюулгүйе хангаха хэрэгтэ, тэрэшэлэн политическэ экономическа ба социальна талаар арадуудай хоорондо барисаае хангаха хэрэгтэ тус организациин шухала үүргэ hанамжантай байhанине мэдэржэ. Нэгэдэмэл нацануудай организациин үндэhэ hүүрида табигдаhан принципүүдэр зоригжуулагдан, эдэ принципүүдые хүсэд hайшаажа, Монгол Арад Республикые Нэгэдэмэл нацануудай организациин член болгожо абаха тухай гуйлтые аюулгүйн Соведтэ, Генеральна ассамблейдэ дамжуулхые Танине гуйнa.

Монгол Арад Республикые Нэгэдэмэл нацануудай организациин член болгожо абаха тухай гуйлгатай аюулгүйн Соведтэ, Генеральна ассамблейдэ хандаха зууреа, Монгол Арад Республикын арад зонинь Нэгэдэмэл нацануудай талада орожо, фашистскэ гүрэнүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ өөрынгөө агуу ехэ хүршэ Советскэ Союзай мэдэлдэ материальна тэдхэмжэ үгэжэ тус т... өөрынгөө хубние оруулжа хаб... саhан байна гэжэ арюулгүйн ... дэй ба Генеральна ассамблей... байлгаха хандуулха шухала гэж... публикын правительство т... Монгол Арад республика ... оной августын 10-да Японид... сонсохожо, энэ орондо эсэрг... рэгэй ябуулгануудта хабаад... байна.

Монгол Арад Республикы... тельство хадаа аюулгүйн Сов... Генеральна ассамблейе ... Арадай энэ туhаламжа тухай ... тахагүй бээ, Монгол Арада... публикые Нэгэдэмэл наца... член болгожо абаха тухай гу... hайнаар хаража бээз гэжэ ... байна.

Гэхэтэй хамта, манай орон б... Нэгэдэмэл нацануудай ... циин уставаар хараалагдаhан ... уялгануудые бяедээ даажа аб... энэ уставай бүхы гуримууд... хаар бэлэн байна гэжэ ... Арадай Республикын Правит... вын нэрээр мэдүүлхэ шухала... тоолоноб.

Энэ ушараар дашарамдуулж... подин Генеральна секретарь, ... гол Арадай Республикын, ... арадай ба өөрынгөө нэрэhээ, ... мэл нацин организацида ба ... өөртэнэй дүүрэн амжалта хү...

Монгол Арадай Респуб... Премьер-Министр ба Га... Хэрэгүүдэй Министр ЧОЙ... САН».

Де Никола итальянска гүрэнэй саг зуур... толгойлогшоор hунгагдаба

РИМ, июниин 28. (ТАСС). Христианско-демократическа партиин социалистическэ ба коммунистическа партинуудай парламентскэ бүлэгүүд болбол Энрико де Николын кандидатурые гүрэнэй саг зуурын толгойлогшын зэргэда дабжуулба.

РИМ, июниин 28. (ТАСС). Д... кола болбол 504 голосhoo 3... лосуудые абажа, итальянска... нэй саг зуурын толгойло... hунгагдаба.

Немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдые сүүд... Нюрнбергскэ процесс

Июниин 28-ай үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, июниин 28. (ТАСС). Мүнөөдэр Трибуналай үглөөнэй заседани дээрэ сүүдлүүлэгшэ Фриче гэгшые үмөөргэхэ үмөөрэгшэ байhан хүнhөө асуулта абал... дүүргэбэ.

Алвокадууд Штамер, Кубушек, Клефиш, Заутер, Зиммер, Горн ба Тома гэгшэд сүүдлүүлэгшэдэ хэдэн асуудалнуудые табиба.

Үглөөнэй заседаниин хоёрдохи хахадта СССР-hээ главна гэмнэгшэ нүхэр Руденко болбол сүүдлүүлэгшэ Фриче гэгшэhээ асуулта абалгада оробо.

Нүхэр Руденкын асуудалнуудта харюу үгэхэдөө сүүдлүүлэгшэ болбол немецкэ пропаганда хадаа расова теорие тараhан байгаа гэжэ мэдэрэшье haa, немецкэ пропаганда „ээрхэлгын расай теорие" тараагаагүй гэжэ ... хүрмөөр мэдүүлгэ хэнэ.

Пропагандын министерство... бол зэбсэгтэ хүсэнүүдэй вер... командованиин (ОКВ) про... hын таhагтай нягта барис... байгаа гэжэ гэмнэгшэ тодорх...

ОКВ-гэй пропагандистскa а... го болбол, Геббельсын ху... ли, тэрэшэлэн Кейтель... али Иодлиин заабарин ... hөөр зохёогдодог байгаа ... Фриче батална.

Энээнэй hүүлээр гэмн... Руденко болбол Фриче гэ... өөрынь пропагандистскa а... ябуулга тушаа тэрээнhээ а... та абалгада оробо.

Фричеэ асуулта абалга... шын заседани дээрэ үргэлж... хээр хойшолуулагдаба.

Хитадта США-гэй ябуулжа байгаа политика... тухай „Вэньгуйбао" газетэ бэшэнэ

ШАНХАЙ, июниин 28. (ТАСС). Хитадай демократическа лигиин орган Вэньгуйбао гэжэ газетэ „Хитадта США-гэй ябуулжа байгаа политика" гэhэн түрүү бэшэг түнхаглаба.

Граждански дайнhаа зайлаха арга-боломжонуудые бага болгоhон США-гэй политика байгаагүй haань Хитадта граждански дайн хэзээдэшье гарахагүй байгаа, эүгээр хэрбээ гараашье хадаа иимэ үни үргэлжэлхэгүй ба иимэ үргэн хэмжээтэй болохогүй байгаа гэжэ тус газетэ бэшэнэ.

Американска 7-дохи флодой Цинддао ерэhэн факт болбол американска сэрэгүүд гоминдановска сэрэгүүдтэй сугтаа дайн сэрэгтэ оролсохо гэhэнэй удхатай байна гэжэ тус газетэ үргэлжэлнэ. Трумэн ба Бирнс болбол японско сэрэгүүдэй репатриациин дүүрэтэр Хитадай ленд-лизые саашань үргэлжэлүүлхэ тухай хуулиин проект сенадта оруулба. Тэдэнээр болбол 1 миллион хитад сэрэгые hургахын түлөө тусхайта с... миссиие Хитадта эльгээхэ ... эрилтэ хэбэ. Тэрээнhээ ... гоминдан ба коммунистнууд ... хоорондохи хэлсээнүүдэй ... нальна правительствые ал... арга хэрэгсэлэлээр дэмжэлг... түhа хүргэхэhөө ондоо юума... да үлэхэгүй байна гэhэн hа... нууд хэлэгдэнэ. Зэр зэбсэг... сөөр гүрэнэй дотоодын ... орохо гэhэн иимэ реакциони... литикада бидэнэр эрид хатуу... гүүсэлтэ сонсохондоб. Уш... хадаа, энэ ябадал болбол Х... демократическа hүүри дээрэ ... байдал байгаал тогтоохо ябу... haад ушаруулхаhаа байтаг... рин бүхэдэлhэн улаcхоор... байдал дээрэhэ уламжал... ветскэ Союз ба США хоёр... рондын харилсаае муудуул... далда хүргэжэ, энээгээрээ ... хоорондын байдалай бата б... hуладуулха байна гэжэ газет...

Англида хилээмэнэй нормо тогтоохоёо байhан тухай эдеэ-хоолой английска министрын мэдүүлгэ

ЛОНДОН, июниин 28. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулhанай ёhoop, июниин 21-hээ эхилжэ Англида хилээмэ ба талханай нормо тогтоогдохо байна. Общиныи палатада правительствын энэ тогтоол тухай мэдээсэхэдээ, эдеэхоолой английска министр Джон Стрэчи болбол үсэргэлдэр иигэжэ мэдүүлhэн байна: Хилээмэнэй үдэр бүриин нормо болб... hаа хүсэhэн хүнүүдтэ 9 ... (1 унци хадаа 28,35 грамм) ... худэлмэри хэжэ байhан аж... та 15 унци; түрэхэ эхэнэр б... худэлмэри хэжэ байhан ... нүүдтэ 11 унци; 11-hээ 18 ... наhатанда 12 унци байха ю...

Харюусалгата редактор
Ц. Д. ДАМДИНЖАПОВ.

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС, Улан Удэ, Үнэн), ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора—23; ответ секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, сельского хозяйства—3-23 (2 зв); культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); объявлений—2-64 (2 зв.).
Н—00652. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж